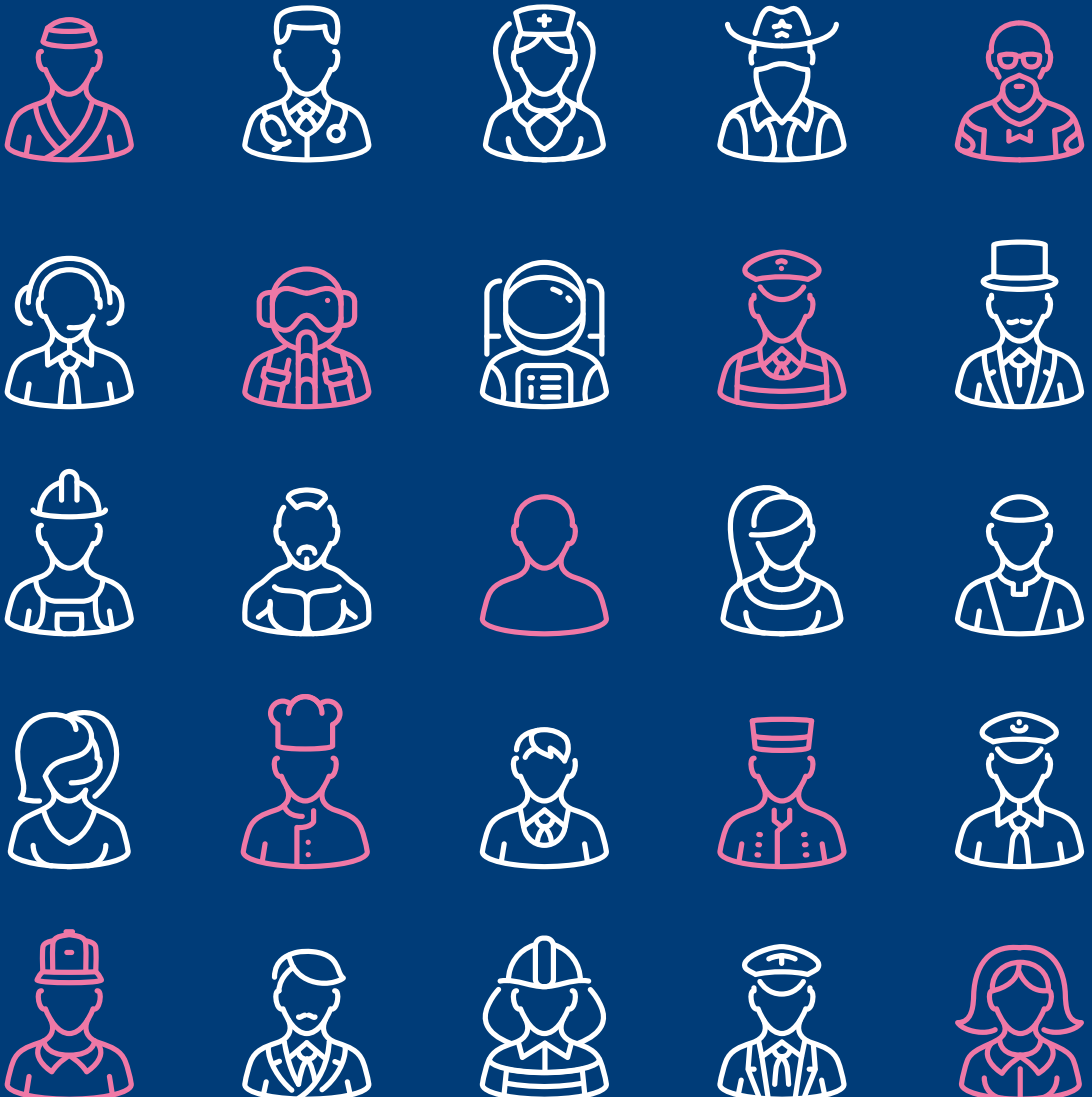

AMMATTITAUDIT JA AMMATTITAUTIEPÄILYT 2017

Työperäisten sairauksien rekisteriin kirjatut uudet tapaukset

AMMATTITAUDIT JA AMMATTITAUTIEPÄILYT 2017

Työperäisten sairauksien rekisteriin kirjatut uudet tapaukset

Työterveyslaitos

Ammattitaudit ja ammattitautiepäilyt 2017

Kirsi Koskela, Johanna Lehtimäki, Kristiina Aalto-Korte, Maria Pesonen, Irmeli Lindström, Hille Suojalehto, Liisa Airaksinen, Katri Suuronen ja Eva Helaskoski

Työterveyslaitos

Helsinki

Työterveyslaitos

Työterveys

PL 40

00251 Helsinki

www.ttl.fi

Toimitus: Kirsi Koskela ja Johanna Lehtimäki

Kuvat ja taulukot: Kirsi Koskela ja Johanna Lehtimäki

Kannet: Kristiina Rissanen

© 2021 Työterveyslaitos ja kirjoittajat

Tämän teoksen osittainenkin kopiointi on tekijänoikeuslain (404/61, siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen) mukaisesti kielletty ilman asianmukaista lupaa.

Katsauksia 173

ISBN 978-952-261-928-0 (PDF)

ISSN-L 0357-4296 = Katsauksia

ISSN-L 1235-8614 = Ammattitaudit

TIIVISTELMÄ

Vuonna 2017 Työperäisten sairauksien rekisteriin (TPSR) kirjattiin yhteensä 3375 ammattitauti- tai ammattitautiepäilytapausta, joista vahvistettuja ammattitautitapausta oli 1055. Ammattitauti- ja ammattitautiepäilytapausten lukumäärä on vähentynyt 17 % ja vahvistettujen ammattitautitapausten määrä 29 % vuoteen 2016 verrattuna. Vahvistettujen ammattitautien osuus oli 31 %. Monen samanaikaisesti vahvistuneen ammattitautidiagnoosin tapauksia oli noin 4 % vahvistettujen tapausten aineistosta.

Työikäisille (15-64-vuotiaille) kirjattiin 2861 ammattitautia tai niiden epäilyä eli 11,9 tapausta/10 000 työllistä kohden. Työikäisten ammattitautien tai niiden epäilyjen määrä on vähentynyt noin 16 % v. 2016 verrattuna. Työikäisille kirjattiin 747 vahvistettua ammattitautia eli 3,1 tapausta/10 000 työllistä kohden. Työikäisten vahvistettujen ammattitautien määrä on noin 29 % vähemmän kuin v. 2016. Työikäisillä vahvistettujen ammattitautien osuus oli 26 %, joka on laskenut vuoden 2016 tilanteeseen verrattuna (v. 2016 31 %).

Vajaa kolmasosa kaikista vahvistetuista ammattitautitapauksista todetaan työuran jälkeen. Yli 65-vuotiaille ammattitauteja tai niiden epäilyjä kirjattiin 514 tapausta, joista vahvistettuja ammattitauteja oli 308 tapausta. Yli 65-vuotiaiden ammattitaudit ja niiden epäilyt ovat vähentyneet 22 % ja vahvistetut ammattitaudit 26 % vuoteen 2016 verrattuna. Yli 65-vuotiaiden aineistossa vahvistettujen ammattitautien osuus oli noin 60%.

Vahvistettujen ammattitautien lukumäärän väheneminen työikäisillä, yli 65-vuotialla ja koko aineistossa selittyy erityisesti meluvammojen ja asbestiplakkitautien lukumäärän vähenemisellä.

Työikäisten aineiston vahvistetuista ammattitautitapauksista kirjattiin 70 % miehille ja 30 % naisille. Yli 65-vuotiaiden aineiston vahvistetuista ammattitautitapauksista kirjattiin 96 % miehille ja 4 % naisille. Koko aineiston vahvistetuista ammattitautitapauksista kirjattiin miehille 78 % ja naisille 22 %.

Koko aineistossa vahvistettujen ammattitautitapausten keski-ikä oli 56 vuotta. Työikäisillä ammattitauteja todettiin eniten 60-64-vuotiaiden, 55-59-vuotiaiden ja 50-54-vuotiaiden ikäryhmissä. Puolet työikäisten miesten vahvistetuista ammattitautitapauksista todettiin 55-64-vuotiailla. Työikäisten naisten vahvistettujen ammattitautitapausten ikäjakauma oli selvästi miehiä tasaisempi. Työikäisillä naisilla vahvistettuja ammattitauteja todettiin eniten 50-54-vuotiaiden ikäryhmässä. Työikäisten naisten vahvistetuista ammattitaudeista todettiin alle 30-vuotiailla 24 %, kun työikäisten miesten vahvistetuista ammattitautitapauksista todettiin alle 30-vuotialla vain 8 %.

Koko aineiston selvästi yleisimmät vahvistetut ammattitaudit olivat edelleen meluvamma ja asbestiplakkitauti. Myös työikäisillä meluvamma on edelleen yleisin vahvistettu ammat-

titauti. Seuraavaksi yleisimmät vahvistetut ammattitaudit työikäisillä olivat allerginen kosketusihottuma, ärsytyskosketusihottuma, asbestiplakkitauti ja ammattiastma vuoden 2016 tapaan.

Miesten ja naisten ammattitautikirjot poikkeavat selvästi toisistaan. Työikäisillä miehillä yleisin vahvistettu ammattitauti on meluvamma. Vuonna 2017 toiseksi yleisimmäksi työikäisten miesten vahvistetuksi ammattitaudiksi nousi allerginen kosketusihottuma ohitetaan asbestiplakkitaudin. Työikäisillä naisilla ärsytyskosketusihottuma nousi niukasti allergisen kosketusihottuman ohi yleisimmäksi vahvistetuksi ammattitaudiksi. Kolmanneksi yleisimpänä työikäisten naisten ammattitautina jatkaa ammattiastma. Yli 65-vuotiaiden yleisimmät vahvistetut ammattitaudit olivat asbestiplakkitauti, meluvamma ja mesoteliooma vuoden 2016 tapaan.

Pääaltisteryhmittäin tarkasteltuna kemialliset tekijät (esim. asbesti, epoksiyhdisteet, kumiyhdisteet, lehmä ja muut eläinperäiset altisteet, jauhot, viljat ja rehut, märkätyö) aiheuttivat työikäisillä eniten vahvistettuja ammattitautitapauksia (44 %). Fysikaalisten tekijöiden (esim. melu ja käsitärinä) aiheuttamia vahvistettuja ammattitauteja oli 34 %, biologisten tekijöiden (esim. syyhyepäily, Puumala-virus) aiheuttamia 12 % ja fyysisten/mekaanisten tekijöiden (esim. toistotyö, epäfysiologiset asennot) aiheuttamia 10 % tapauksista.

Työikäisten vahvistettuja ammattitauteja todettiin lukumääräisesti eniten toimialoilla 'kasvinviljely ja kotieläintalous, riistatalous ja niihin liittyvät palvelut' (127 tapausta), 'erikoistunut rakennustoiminta' (59 tapausta), 'talonrakentaminen' (55 tapausta) sekä 'julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus' (40 tapausta). Mikäli tapauksien määrä suhteutetaan työllisten määrään, työikäisten vahvistettujen tapauksien ilmaantuvuus oli suurin toimialoilla 'kasvinviljely ja kotieläintalous, riistatalous ja niihin liittyvät palvelut' (20,1 tapausta/10 000 työllistä) sekä 'muiden kulkuneuvojen valmistus' (mm. laivat, junat, lentokoneet) (19,0 tapausta/10 000 työllistä).

Työikäisten ammattitauteja tai ammattitautiepäilyjä todettiin lukumääräisesti eniten toimialoilla 'kasvinviljely ja kotieläintalous, riistatalous ja niihin liittyvät palvelut' (265 tapausta) sekä 'julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus' (242 tapausta). Työikäisten ammattitautien ja ammattitautiepäilyjen työllisiin suhteutetuissa ilmaantuvuusluvuissa 'kasvinviljely ja kotieläintalous, riistatalous ja niihin liittyvät palvelut' nousi kärkeen (42,0 tapausta/10 000 työllistä) ja toiselle sijalle ylsi 'muut henkilökohtaiset palvelut' (sisältää mm. kampaamo- ja kauneudenhoitopalvelut) (41,5 tapausta/10 000 työllistä).

Työikäisten vahvistettuja ammattitautitapauksia todettiin lukumääräisesti eniten ammateissa 'maanviljelijät ja eläintenkasvattajat ym.' (131 tapausta), 'rakennustyöntekijät ym. (pl. sähköasentajat)' (130 tapausta) sekä 'konepaja- ja valimotyöntekijät sekä asentajat ja korjaajat' (118 tapausta). Työikäisten vahvistettujen ammattitautien työllisiin suhteutettu

ilmaantuvuus oli korkein 'upseereilla' (29,0 tapausta/10 000 työllistä) sekä 'maanviljelijöillä ja eläintenkasvattajilla' (20,4 tapausta/10 000 työllistä).

Työikäisten ammattitauteja tai ammattitautiepäilyjä todettiin ammattitautien tarkasteltuna lukumääräisesti eniten rakennustyöntekijöillä ym. (pl. sähköasentajat) (428 tapausta) sekä 'konepaja- ja valimotyöntekijöillä sekä asentajilla ja korjaajilla' (387 tapausta). Työikäisten ammattitautien ja ammattitautiepäilyjen työllisiin suhteutettua ilmaantuvuus on korkein 'elintarvike-, puutyö-, vaatetus- ja jalkinealan valmistustyöntekijöillä ym.' (54,4 tapausta/10 000 työllistä) sekä 'prosessityöntekijöillä' (49,1 tapausta/10 000 työllistä).

Työikäisten **ammattiasmoja** ja niiden epäilyjä oli 465 tapausta eli 130 tapausta vähemmän kuin vuonna 2016. Vähennemistä on tapahtunut vuodesta 2011 alkaen ja myös työllisten määrään suhteutettuna ammattiasmojen ja ammattiasmaepäilyjen määrä on laskussa. Työikäisten vahvistettujen astmojen lukumäärä oli 47 eli 31 tapausta vähemmän kuin vuonna 2016. Työikäisten vahvistettujen ammattiasmojen määrässä on tapahtunut vähennemistä vuodesta 2015 alkaen. Työikäisten vahvistettuja ammattiasmoja todettiin naisilla hieman enemmän kuin miehillä (53% verrattuna 47%:iin) ja yleisin ikäryhmä oli 40-44-vuotiaat.

Työikäisten ammattiasman yleisimmät aiheuttajat olivat lehmä (11 tapausta), muut kemikaalialtisteet (8 tapausta), muut eläinperäiset altisteet (7 tapausta), homesienet (6 tapausta), jauhot ja rehut (5 tapausta), isosyanaatit (2 tapausta) ja kampaamotyön altisteet (2 tapausta). Homesienten aiheuttamissa ammattiasmoissa tapahtui selvä väheneminen vuoden 2016 24 tapauksesta. Myös jauhojen ja rehujen aiheuttamat astmat vähenivät selvästi vuoden 2016 20 tapauksesta. Vähäinen vahvistettujen ammattiasmojen osuus ilmoitetuista tapauksista osoittaa työperäisten hengitystieoireiden yleisyyttä ja aiheuttajien tunnistamisen vaikeutta.

Työikäisten vahvistettuja ammattiasmoja todettiin lukumääräisesti eniten toimialalla 'kasvinviljely ja kotieläintalous, riistatalous ja niihin liittyvät palvelut' (19 tapausta). Jos vahvistettuja ammattiasmojen lukumäärää tarkastellaan suhteutettuna 10 000 työlliseen olivat riskialtтейimmat toimialat 'kasvinviljely ja kotieläintalous, riistatalous ja niihin liittyvät palvelut' ja 'elintarvikkeiden valmistus'. Työikäisten vahvistettuja ammattiasmoja todettiin lukumääräisesti eniten 'maanviljelijöillä ja eläintenkasvattajilla' (19 tapausta). Ammattitautien tarkasteltuna korkeimmat ilmaantuvuusluvut työllisiin suhteutettuna olivat ammattitautien 'maanviljelijät ja eläintenhoitajat ym.', 'prosessityöntekijät' ja 'rakennustyöntekijät (pl. sähköasentajat)'.

Työikäisten **ammattinuhia** ja niiden epäilyjä kirjattiin 161 tapausta. Ammattinuhia vahvistettiin vuonna 2017 vain 37 tapausta. Naisia on sairastuneissa hieman miehiä enemmän. Ammattinuhia aiheuttivat erityisesti nautakarja, mutta myös jauhot, rehut ja muut eläinallergeenit. Ammattinuhan riskitoimialat olivat 'kasvinviljely ja kotieläintalous, riistatalous

sekä niihin liittyvät palvelut' (18 tapausta) sekä 'elintarvikkeiden valmistus' (7 tapausta). Ammattinuhan sairastuneita oli ammattittain tarkasteltuna eniten 'maanviljelijöillä ja eläintenkasvattajilla'.

Työikäisten **ammatti-ihotauteja** ja -epäilyjä tuli tietoon 953 tapausta, ja vahvistettuja ammatti-ihotauteja oli 234 tapausta (31% kaikista työikäisten vahvistetuista ammattitaudeista). Työikäisten vahvistettuja **allergisia kosketushottumia** oli 107 tapausta, mikä on 34 tapausta vähemmän kuin v. 2016. Aiheuttajaryhmistä suurin oli edelleen epoksikemikaalit ja -tuotteet (21 tapausta; 20%). Kumikemikaalit olivat toiseksi suurin ryhmä: 18 tapausta (17%). Säilöntäaineallergioita oli kaiken kaikkiaan 19 tapausta, joista isotiatsolinoniallergioita oli 12. Akrylaatit ja metallit olivat myös suhteellisen suuria aiheuttajaryhmiä (9 tapausta kummassakin). Kun tarkastellaan tapausten lukumääriä eri toimialoilla, kärkeen nousee 'erikoistunut rakennustoiminta' ja toisella sijalla oli pääasiassa kampaajista ja kosmetologeista koostuva 'muut henkilökohtaiset palvelut'. Kun tarkastellaan tapausten työvoimaan määrään suhteutettua ilmaantuvuutta eri toimialoilla, ylivoimaiseen kärkeen nousee taas 'muut henkilökohtaiset palvelut'. Ammattittain tarkasteltuna tapauksia oli lukumääräisesti eniten 'rakennustyöntekijöillä', 'palvelutyöntekijöillä' (mm. kampaajat) ja 'konepaja- ja valimotyöntekijöillä sekä asentajilla ja korjaajilla'. Ne ovat olleet kärkikolmikko myös edeltävällä 12-vuotisperiodilla.

Työikäisten vahvistettuja **kosketusurtikarioita ja proteiinikosketushottumia** oli 25 tapausta, mikä on 8 vähemmän kuin v. 2016. Eläinperäiset altisteet muodostivat selkeän enemmistön tapauksista (14 tapausta; 56%) ja toisella sijalla olivat kasvipäriset altisteet (10 tapausta; 40%). Eläinperäisistä aiheuttajista tärkein oli edelleen lehmän epiteeli. 'Kasvinviljely- ja kotieläintalous' on tärkein toimiala niin lukumääriä kuin työvoimaan suhteutettuja ilmaantuvuuslukuja tarkasteltaessa. Ammattitautit 'maanviljelijät ja eläintenkasvattajat' ovat edelleen kärjessä.

Työikäisten vahvistettuja **ärsytyskosketushottumia** oli tällä kertaa vain 79 tapausta. Se on 24 tapausta vähemmän kuin v. 2016. Yleisin ilmoitettu syy oli 'märkätyö' kuten aiemminkin. Tapauksia oli lukumääräisesti eniten 'ravitsemistoiminnassa' ja 'terveyspalveluissa'. Samat toimialat olivat kärjessä myös v. 2016. Ammattittain tarkasteltuna lukumääräisesti eniten tapauksia oli tällä kertaa 'palvelutyöntekijöillä', 'konepaja- ja valimotyöntekijöillä' sekä 'avustavilla keittiö- ja ruokatyöntekijöillä', 10 tapausta kussakin ammattiluokassa.

Työikäisillä vahvistettiin ammattitaudiksi 25 ihoinfektiota. Kaikki tapaukset olivat **syyhyjä**.

Työikäisten **rasitussairauksia** ja niiden epäilyjä kirjattiin 258 tapausta, joista vahvistettuja rasitussairauksia oli 95 tapausta. Rasitussairauksien määrä on jatkanut vähenemistään. Työikäisten **lateraalinen epikondyliitti** tai niiden epäilyjä (tenniskyynärpää) kirjattiin 78 tapausta, joista vahvistettiin 29 tapausta. Toimialoittain tarkasteltuna lateraalisen epikondyliitin tapauksia todettiin lukumääräisesti eniten 'kasvinviljely ja kotieläintaloudessa, riisitaloudessa ja niihin liittyvissä palveluissa', 'vesiliikenteessä' ja 'työllistämistoiminnassa'. Ammateittain tarkasteltuna tapauksia todettiin eniten 'maanviljelijöillä ja eläintenkasvattajilla ym.' sekä 'konepaja- ja valimotyöntekijöillä sekä asentajilla ja korjaajilla'. Työikäisten **mediaalisia epikondyliittejä** (golfkyynärpää) tai niiden epäilyjä oli vain 9 tapausta, joista vahvistui 6 tapausta. Työikäisten **värttinäluun puikkolisäkkeen alueen jännetuppitu-lehduksia (de Quervain)** tai niiden epäilyjä kirjattiin 12 tapausta, joista vahvistettiin 7 tapausta. Työikäisten **käden tai ranteen krepitoivia tenosynoviitteja** ei kirjattu lainkaan vuonna 2017. Työikäisten **rannekanavaoireyhtymiä** tai niiden epäilyjä kirjattiin 39 tapausta, joista vahvistettiin ammattitaudiksi 9 tapausta.

Työikäisten **prepatellaaribursiitteja** tai niiden epäilyjä kirjattiin 25 tapausta, joista vahvistettiin 17 tapausta. Vahvistettujen tapauksien määrä on pysynyt ennallaan v.2016 verrattuna, mutta lukumäärä on selvästi suurempi v. 2012-2015 verrattuna.

Meluvamma on pitkäaikaisen, toistuvan, tai voimakkaan äkillisen melulle altistumisen aiheuttama sisäkorvan aistimiskuulovika. Meluvamman kehittymiseen vaikuttavat äänen voimakkuus, taajuus, laatu ja kokonaismeluannos. Koko aineistossa meluvammoja vahvistettiin kaikkiaan 248 tapausta, joista työikäisten meluvammoja oli 209 tapausta. Sekä vahvistettujen että epäiltyjen meluvammojen määrät ovat jatkaneet vähentymistään vuonna 2017. Työikäisten vahvistetuista meluvammoista todettiin miehillä 98%. Meluvammoja todettiin ikäryhmittäin tarkasteltuna erityisesti yli 50-vuotiailla. Toimialoittain tarkasteltuna työikäisten meluvammoja vahvistettiin lukumääräisesti eniten 'julkisessa hallinnossa ja maanpuolustuksessa; pakollisessa sosiaalivakuutuksessa'. Ammateittain tarkasteltuna meluvammoja vahvistettiin lukumääräisesti eniten 'konepaja- ja valimotyöntekijöillä sekä asentajilla ja korjaajilla', 'rakennustyöntekijöillä (pl. sähköasentajat)' sekä prosessityöntekijöillä. Työikäisillä työllisiin suhteutettu meluvamman ilmaantuvuus oli suurinta upseereilla.

Työikäisille kirjattiin yhteensä 81 **tärinätautia** tai sen epäilyä, joiden määrä on kasvanut selvästi v. 2016 verrattuna. Tärinätauteja vahvistettiin 17 tapausta, joka vastaa v. 2016 tasoa. Vahvistetuista tärinätautitapauksista kirjattiin miehille 94%. Toimialoittain tarkasteltuna vahvistettuja tärinätauteja todettiin eniten 'moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien tukku- ja vähittäiskaupassa sekä korjauksessa'. Ammateittain tarkasteltuna tapauksia todettiin eniten 'konepaja- ja valimotyöntekijöillä sekä asentajilla ja korjaajilla' sekä 'rakennustyöntekijöillä (pl. sähköasentajilla)'.

Koko aineistossa **asbestisairaustapauksia** tai niiden epäilyjä oli yhteensä 512 tapausta, joista vahvistettuja tapauksia oli 316. Tapausmäärissä on havaittavissa laskeva trendi. Työikäisille kirjattiin 119 asbestisairaustapausta tai niiden epäilyä, joista vahvistettuja asbestisairauksia oli 57 tapausta. Myös työikäisten asbestisairaustapauksien määrä on jatkanut vähenemistään. Asbestisairauksiin liittyy tyypillisesti pitkä viive altistumisen ja asbestisairauden toteamisen välillä, joten suurin osa asbestisairauksista todetaan yli 65-vuotiailla. Koko aineistossa oli 310 **asbestiplakkitautia** tai sen epäilyä, joista vahvistettiin 234 tapausta. Työikäisille kirjattiin 83 asbestiplakkitautia tai sen epäilyä. Vahvistettuja asbestiplakkitauteja oli 50 tapausta. Tapausmäärät ovat laskeneet edellisvuoteen verrattuna. Koko aineistoon kirjattiin 60 **asbestoosia** tai niiden epäilyä. Vahvistettuja asbestoosia todettiin 23 tapausta, joka on edellisiä vuosia vähemmän. Työikäisille kirjattiin 2 asbestoosia tai sen epäilyä, joista toinen tapaus vahvistui. Koko aineistossa **pyörötelektaasi- tai viskeraalipleuran fibroositapauksia** tai niiden epäilyjä oli yhteensä 10 tapausta. Ammattitaudiksi vahvistui 8 tapausta, joista yksi tapaus todettiin työikäisten aineistossa.

Koko aineistossa todettiin 153 **ammattisyöpää** tai niiden epäilyä, joista 69 ammattisyöpää vahvistui ammattitaudiksi ja 84 tapausta jäi ammattisyöpäepäilyksi. Kaikki vahvistetut ammattisyöpät olivat joko keuhkosityöpiä tai mesotelioomia, ja olivat asbestin aiheuttamia. Koko aineistossa todettiin 90 **ammattikeuhkosityöpää** tai niiden epäilyä, joista vahvistettuja ammattikeuhkosityöpiä oli 28 tapausta. Kaksi ammattikeuhkosityöpäepäilyksi jäänyttä tapausta liittyi johonkin muuhun altisteeseen kuin asbestiin. Työikäisten ammattikeuhkosityöpiä tai niiden epäilyjä oli 12 tapausta, joista yksi vahvistui ammattitaudiksi. **Mesotelioomia** tai niiden epäilyjä oli 52 tapausta, joista vahvistui ammattitaudiksi 41 tapausta. Työikäisten mesotelioomia tai niiden epäilyjä oli 6 tapausta, joista 5 tapausta vahvistettiin ammattitaudiksi. Vuoden 2017 aineistossa oli edellä mainittujen keuhkosityövän ja mesoteliooman lisäksi 10 muuta ammattisyöpäepäilyä. Ionisoiva säteily oli kirjattu altisteeksi yhteen ammattisyöpäepäilyyn (melanooma). Muihin ammattisyöpäepäilyksi jääneisiin tapauksiin (esim. nenäontelon syöpä, kurkunpääsyöpä, multippeli myelooma, lymfaattinen leukemia) oli kirjattu jokin kemiallinen altiste.

Työikäisillä vahvistettiin ammattitaudiksi myös mm. 25 myyräkuumetta, 16 allergista alveoliittia eli homepölykeuhkoa, 4 jänisruttoa, 3 orgaanisten pölyjen aiheuttamaa toksista oireyhtymää (ODTS, organic dust toxic syndrome) ja 3 kryptosporidioosia. Koko aineistossa vahvistettiin ammattitaudiksi myös mm. 5 silikoosia eli kivipölykeuhkoa (työikäisillä 2 tapausta), 4 luotinaivosairautta (työikäisillä 3 tapausta) ja 2 keuhkohtaumatautia.

Lääkäreillä on lakisääteinen (Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta 44/2006)¹ velvollisuus ilmoittaa ammattitaudista tai sen epäilystä tai muusta työperäisen sairauden epäilystä Aluehallintovirastoon. Vuonna 2017 **ammattitauti-ilmoitus** oli tehty 26 % kaikista ammattitaudeista ja niiden epäilyistä, joka vastaa edellisen vuoden tasoa (v. 2016 27 %). Ammattitauti-ilmoitus oli tehty 36 % vahvistetuista

tapauksista ja 22 % ammattitautiepäilyiksi jääneistä tapauksista (v. 2016 41 % ja 20 % vastaavasti). Työikäisillä ammattitauti-ilmoitus oli tehty 25 % ammattitaukeista ja niiden epäilyistä (v. 2016 25 %). Ammattitauti-ilmoitus oli tehty 35 % vahvistetuista tapauksista ja 21 % ammattitautiepäilyiksi jääneistä tapauksista. (v. 2016 37 % ja 19 % vastaavasti).

SAMMANDRAG

År 2017 registrerades i registret över arbetsrelaterade sjukdomar (TPSR) sammanlagt 3 375 fall av yrkessjukdom eller misstanke om yrkessjukdom och av dessa var 1 055 bekräftade fall av yrkessjukdom. I jämförelse med 2016 har antalet fall av yrkessjukdom och misstanke om yrkessjukdom sjunkit med 17 procent, och antalet bekräftade fall av yrkessjukdom med 29 procent. Andelen bekräftade yrkessjukdomar uppgick till 31 procent. Antalet fall av flera samtidigt bekräftade diagnoser på yrkessjukdom utgjorde cirka 4 procent av materialet över bekräftade fall.

Bland personer i arbetsför ålder (15–64 år) registrerades 2 861 fall av bekräftad yrkessjukdom eller misstanke om yrkessjukdom dvs. 11,9 fall/10 000 sysselsatta. Bland personer i arbetsför ålder har antalet bekräftade yrkessjukdomar eller misstankar om yrkessjukdom minskat med cirka 16 procent jämfört med 2016. Bland personer i arbetsför ålder registrerades 747 bekräftade yrkessjukdomar, dvs. 3,1 fall/10 000 sysselsatta. Bland personer i arbetsför ålder är andelen bekräftade yrkessjukdomar cirka 29 procent lägre än år 2016. Andelen bekräftade yrkessjukdomar bland personer i arbetsför ålder var 26 procent och har sjunkit i jämförelse med situationen 2016 (år 2016 31 procent).

Knappt en tredjedel av alla bekräftade fall av yrkessjukdomar konstateras efter arbetskarriären. Bland personer över 65 år registrerades 514 fall av bekräftad yrkessjukdom eller misstanke om yrkessjukdom, varav 308 fall var bekräftade yrkessjukdomar. Bland personer över 65 år har antalet bekräftade yrkessjukdomar och misstankar om yrkessjukdom sjunkit med 22 procent och antalet bekräftade yrkessjukdomar med 26 procent i jämförelse med år 2016. I materialet över personer över 65 år uppgick andelen bekräftade yrkessjukdomar till cirka 60 procent.

Det minskade antalet bekräftade yrkessjukdom bland personer i arbetsför ålder, personer över 65 år och i hela materialet beror i synnerhet på färre bullerskador och fall av pleuraplack.

I materialet gällande bekräftade fall av yrkessjukdomar hos personer i arbetsför ålder registrerades 70 procent för män och 30 procent för kvinnor. I materialet över bekräftade fall av yrkessjukdom som registrerades för personer över 65 år gällde 96 procent män och 4 procent kvinnor. Av de bekräftade fallen av yrkessjukdom i hela materialet registrerades 78 procent för män och 22 procent för kvinnor.

Genomsnittsåldern för bekräftade fall av yrkessjukdom var 56 år i hela materialet. Flest bekräftade yrkessjukdomar bland personer i arbetsför ålder konstaterades i åldersgrupperna 60–64 år, 55–59 år och 50–54 år. Hälften av bekräftade fall av yrkessjukdom bland män i arbetsför ålder konstaterades bland män i åldern 55–64 år. I jämförelse med männen

var åldersfördelningen bland kvinnor i arbetsför ålder klart jämnare gällande bekräftade yrkessjukdomar. Bland kvinnor i arbetsför ålder konstaterades flest bekräftade yrkessjukdomar i åldersgruppen 50–54 år. Bland kvinnor i arbetsför ålder konstaterades bekräftade yrkessjukdomar hos 24 procent bland kvinnor under 30 år, då bekräftade fall av yrkessjukdom bland män under 30 år konstaterades endast i 8 procent av fallen.

I hela materialet var de överlägset vanligaste bekräftade yrkessjukdomarna fortfarande bullerskada och pleuraplack. Även den vanligaste bekräftade yrkessjukdomen hos personer i arbetsför ålder var fortfarande bullerskada. De näst vanligaste bekräftade yrkessjukdomarna hos personer i arbetsför ålder var allergisk kontaktdermatit, irriterativ kontaktdermatit, pleuraplack och yrkesastma, i likhet med läget 2016.

Spektret för yrkessjukdomar skiljer sig avsevärt mellan män och kvinnor. Bland män i arbetsför ålder är bullerskada den vanligaste bekräftade yrkessjukdomen. År 2017 var den näst vanligaste bekräftade yrkessjukdomen bland män i arbetsför ålder allergisk kontaktdermatit, som var vanligare än pleuraplack. Bland kvinnor i arbetsför ålder var den vanligaste bekräftade yrkessjukdomen irriterativ kontaktdermatit, som var snäppet vanligare än allergisk kontaktdermatit. Den tredje vanligaste yrkessjukdomen bland kvinnor är fortfarande yrkesastma. De vanligaste bekräftade yrkessjukdomarna bland personer över 65 år var pleuraplack, bullerskada och mesoteliom, såsom år 2016.

Vid granskning enligt huvudexponeringsgrupp orsakade kemiska faktorer (till exempel asbest, epoxiföreningar, gummiföreningar, agenser hos kor och andra djur, mjöl, spannmål och foder och vått arbete) flest bekräftade yrkessjukdomar (44 %) bland personer i arbetsför ålder. Av alla bekräftade fall av yrkessjukdom orsakade fysikaliska faktorer (t.ex. buller och handvibration) 34 procent, biologiska faktorer (t.ex. skabb, puumalavirus) 12 procent och fysiska/mekaniska faktorer (t.ex. repetitivt arbete, ofysiologisk ställning) 10 procent.

Granskat branschvis konstaterades flest bekräftade yrkessjukdomar bland personer i arbetsför ålder inom 'jordbruk och boskapsskötsel, jakt samt service i anslutning härtill' (127 fall), 'specialiserad bygg- och anläggningsverksamhet' (59 fall), 'byggande av hus' (55 fall) samt 'offentlig förvaltning och försvar, obligatorisk socialförsäkring' (40 fall). Om antalet bekräftade fall relateras till antalet sysselsatta, var incidensen bland personer i arbetsför ålder (branschvis granskat) högst inom 'jordbruk och boskapsskötsel och jakt samt service i anslutning härtill' (20,1 fall/10 000 sysselsatta) samt inom 'tillverkning av andra transportmedel' (bl.a. tåg, fartyg och flygplan) (19,0 fall/10 000 sysselsatta).

Flest bekräftade yrkessjukdomar eller misstankar om yrkessjukdom konstaterades vid en branschvis granskning bland personer i arbetsför ålder inom 'jordbruk och boskapsskötsel och jakt samt service i anslutning härtill' (265 fall) samt 'offentlig förvaltning och försvar, obligatorisk socialförsäkring' (242 fall). Granskat branschvis är incidensen av yrkessjukdomar och misstankar om yrkessjukdom bland personer i arbetsför ålder i relation till antalet

sysselsatta högst inom 'jordbruk och boskapsskötsel, jakt samt service i anslutning härtill' (42,0 fall/10 000 sysselsatta) och näst högst inom 'andra konsumenttjänster' (omfattar bl.a. frisör- och skönhetsvårdstjänster) (41,5 fall/10 000 sysselsatta).

Flest bekräftade fall av yrkessjukdom bland personer i arbetsför ålder konstaterades inom yrken såsom 'jordbrukare och djuruppfödare m.fl.' (131 fall), 'byggnadsarbetare m.fl. (exkl. elmontörer)' (130 fall) samt 'verkstads- och gjuteriarbetare samt montörer och reparatörer' (118 fall). I relation till sysselsatta var incidensen av bekräftade yrkessjukdomar bland personer i arbetsför ålder högst bland 'officerare' (29,0 fall/10 000 sysselsatta) samt bland 'jordbrukare och djuruppfödare' (24 fall/10 000 sysselsatta).

Granskat enligt yrkeskategori konstaterades flest bekräftade yrkessjukdomar eller misstankar om yrkessjukdom bland personer i arbetsför ålder bland 'byggnadsarbetare m.fl. (utom elmontörer) (428 fall) samt bland 'verkstads- och gjuteriarbetare samt montörer och reparatörer' (387 fall). I relation till sysselsatta var incidensen av bekräftade yrkessjukdomar eller misstankar om yrkessjukdom bland personer i arbetsför ålder högst bland 'personal inom produktion av livsmedel, trä, textilier och skor m.fl.' (54,4 fall/10 000 sysselsatta) samt bland 'porcessarbetare' (49,1 fall/10 000 sysselsatta).

Fallen av **yrkesastma** och misstankar om yrkesastma bland personer i arbetsför ålder uppgick till 465, dvs. 130 färre fall än 2016. En minskning har pågått sedan 2011 och även i förhållande till antalet sysselsatta håller antalet fall av bekräftad yrkesastma och misstankar om yrkesastma på att sjunka. Antalet bekräftade fall av yrkesastma bland personer i arbetsför ålder var 47, dvs. 31 färre fall än år 2016. Antalet fall av yrkesastma bland personer i arbetsför ålder har sjunkit sedan 2015. Yrkesastma konstaterades i något högre grad hos kvinnor än hos män (53 % i jämförelse med 47 %) och flest bekräftade fall av yrkesastma konstaterades i åldersgruppen 40–44 år.

De vanligaste orsakerna till yrkesastma hos personer i arbetsför ålder var kor (11 fall), andra kemiska agenser (8 %), andra agenser med animaliskt ursprung (7 %), mögelsvamp (6 fall), mjöl och foder (5 fall), isocyanater (2 fall) och agenser som frisörer utsätts för (2 fall). Antalet bekräftade fall av yrkesastma till följd av mögelsvampar sjönk tydligt från 24 fall år 2016. Även antalet bekräftade fall av astma till följd av mjöl och foder sjönk tydligt från 20 fall år 2016. Den lilla andelen bekräftade fall av yrkesastma av registrerade fall tyder på att arbetsrelaterade symptom i luftvägarna är vanliga och orsakerna svåra att identifiera.

Flest antal bekräftade fall av yrkesastma bland personer i arbetsför ålder konstaterades inom 'jordbruk och boskapsskötsel, jakt samt service i anslutning härtill' (19 fall). Vid granskning av bekräftade fall av yrkesastma i förhållande till 10 000 sysselsatta var de mest riskfyllda branscherna 'jordbruk och boskapsskötsel, jakt samt service i anslutning härtill' samt 'livsmedelsframställning'. Det högsta antalet bekräftade fall av yrkesastma bland personer i arbetsför ålder konstaterades hos 'jordbrukare och djuruppfödare' (19 fall).

Granskat branschvis förekom den högsta incidensen i förhållande till sysselsatta hos 'jordbrukare och djurskötare m.fl.', 'processarbetare' och 'byggnadsarbetare (exkl. elmontörer)'.

161 fall av bekräftad **yrkessnuva** och misstanke om yrkessnuva registrerades bland personer i arbetsför ålder. Endast 37 fall av yrkessnuva bekräftades 2017. Bland de insjuknade finns något fler kvinnor än män. Orsakerna till yrkessnuva är i synnerhet nötboskap, men även mjöl, foder och andra allergener av animaliskt ursprung. Riskfyllda branscher vad gäller yrkessnuva var 'jordbruk och boskapsskötsel, jakt samt service i anslutning härtill' (18 fall) samt 'livsmedelsframställning' (7 fall). Vid granskning enligt yrkeskategori var antalet högst bland 'jordbrukare och djuruppfödare'.

Bland personer i arbetsför ålder framkom 953 bekräftade fall av **yrkesrelaterad hudsjukdom** och misstanke till yrkesrelaterad hudsjukdom, och antalet bekräftade fall av yrkesrelaterad hudsjukdom var 234 (31 procent av alla bekräftade yrkessjukdomar bland personer i arbetsför ålder). Bland personer i arbetsför ålder bekräftades **allergisk kontaktdermatit** i 107 fall, vilket är 34 fler fall än 2016. Av alla påverkansgrupper var den främsta fortfarande epoxikemikalier och -produkter (21 fall; 20 %). Gummikemikalier var den näst största gruppen: 18 fall (17 %). Totalt förekom 19 fall av allergier mot konserveringsmedel, varav 12 var allergier orsakade av isothiazolinone. Även akrylater och metaller utgjorde en relativt stor grupp som orsakade allergier (9 fall av vardera). När man granskar antalet fall i olika branscher, ligger 'specialiserad bygg- och anläggningsverksamhet' högst och näst högst i huvudsak 'andra konsumenttjänster', där frisörer och kosmetologer ingår. Då man granskar incidensen av antalet fall relaterat till mängden arbetskraft inom olika branscher, ligger 'andra konsumenttjänster' högst upp. Granskat enligt yrkeskategori konstaterades de flesta fallen bland 'byggnadsarbetare', 'servicepersonal' (bl.a. frisörer) och 'verkstads- och gjuteriarbetare samt montörer och reparatörer'. Dessa bildade tätttrion också under den föregående 12-årsperioden.

Bekräftade fall av **kontakturtikaria och proteinkontaktseksem** bland personer i arbetsför ålder uppgick till 25 fall, vilket är 8 färre än 2016. Agenser med animaliskt utgjorde en klar majoritet bland fallen (14 fall; 56 %) och på andra plats kom agenser som härrör från växter (10 fall; 40 %). Av animaliska orsaker var den viktigaste fortfarande koepitel. 'Jordbruk och boskapsskötsel' är den främsta branschen vid granskning av incidensen såväl till antalet som i relation till arbetskraften. Granskat enligt yrkeskategori var antalet fortfarande högst bland 'jordbrukare och djuruppfödare'.

Bekräftade fall av **irritativ kontaktdermatit** bland personer i arbetsför ålder uppgick denna gång endast till 79. Det är 24 färre fall än 2016. Den vanligaste angivna orsaken är 'vått arbete', liksom tidigare. Det högsta antalet fall förekom mest inom 'restaurangverksamhet' och 'hälsovårdstjänster'. Samma branscher toppar statistiken även 2016. Vid granskning enligt yrkeskategori fanns det högsta antalet fall denna gång bland

'servicepersonal', 'verkstads- och gjuteriarbetare' samt biträdande köks- och matanställda' 10 fall i respektive.

Bland personer i arbetsför ålder bekräftades 25 hudinfektioner som yrkessjukdom. Av infektionerna var alla **skabbinfektion**.

Antalet bekräftade fall av **belastningssjukdom** och misstanke om sådan bland personer i arbetsför ålder uppgick till 258, varav 95 var bekräftade fall av belastningssjukdom. Antalet belastningssjukdomar har fortsatt att minska. Registrerade fall av **lateral epikondylit** eller misstanke av lateral epikondylit (tennisarmbåge) bland personer i arbetsför ålder uppgick till 78, varav 29 bekräftades. Granskat branschvis konstaterades flest bekräftade fall av lateral epikondylit inom branscherna 'jordbruk och boskapsskötsel, jakt samt service i anslutning härtill', 'vattentrafik' och 'sysselsättningsverksamhet'. Granskat enligt yrkeskategori konstaterades de flesta fallen bland 'jordbrukare och djuruppfödare m.fl.' samt 'verkstads- och gjuteriarbetare samt montörer och reparatörer'. Bland personer i arbetsför ålder förekom endast 9 bekräftade fall av **medial epikondylit** (golfarmbåge) eller misstanke därom, varav 6 fall bekräftades. Bland personer i arbetsför ålder registrerades 12 fall av **radial handledssynovit (de Quervains sjukdom)** eller misstanke därom, varav 7 fall bekräftades. Inga fall av **krepiterande synovit i hand eller handled** bland personer i arbetsför ålder registrerades 2017. Bland personer i arbetsför ålder registrerades 39 bekräftade fall av **karpaltunnelsyndrom** eller misstanke därom, varav 9 fall bekräftades som yrkessjukdom.

Antalet bekräftade fall av **prepatellarbursit** eller misstanke därom bland personer i arbetsför ålder som registrerades var 25, varav 17 bekräftades. Antalet bekräftade fall är oförändrad jämfört med 2016, men antalet är klart högre jämfört med åren 2012–2015.

Bullerskada är en typ av hörselnedsättning i innerörat till följd av en långvarig, återkommande eller plötsligt kraftig exponering för buller. Ljudstyrkan, ljudfrekvensen, ljudkvaliteten och den totala bullerdosen påverkar utvecklingen av en bullerskada. I hela materialet bekräftades totalt 248 fall av bullerskada och av dessa utgjorde 209 fall av bullerskador hos personer i arbetsför ålder. Både antalet bekräftade och misstänkta fall av bullerskada har fortsatt att sjunka 2017. Av bekräftade bullerskador bland personer i arbetsför ålder konstaterades 98 procent av fallen hos män. Åldersspecifiserat konstaterades bullerskador i synnerhet hos 50 år fyllda personer. Branschvis granskat bekräftades bullerskador bland personer i arbetsför ålder mest inom 'offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring'. Branschvis granskat bekräftades det största antalet bullerskador bland 'verkstads- och gjuteriarbetare samt montörer och reparatörer', 'byggnadsarbetare (exkl. elmontörer)' samt 'processarbetare'. Incidensen av bullerskada bland personer i arbetsför ålder i proportion till sysselsatta är högst bland officerare.

För personer i arbetsför ålder registrerades sammanlagt 81 bekräftade **vibrationssjukdomar** eller misstankar om sådana och antalet har vuxit tydligt jämfört med 2016. Vibrationsjukdomar bekräftades i 17 fall, vilket motsvarar nivån för 2016. Av bekräftade vibrationsjukdomar registrerades 94 procent hos män. Vid branschvis granskning konstaterades flest bekräftade vibrationsskador inom 'parti- och detaljhandel samt reparation av motorfordon och motorcyklar'. Granskat enligt yrkeskategori konstaterades flest fall bland 'verkstads- och gjuteriarbetare samt montörer och reparatörer' samt 'byggnadsarbetare m.fl. (exkl. elmontörer)'.

Bland personer i arbetsför ålder konstaterades i hela materialet sammanlagt 512 bekräftade fall av **asbestrelaterad sjukdom** eller misstanke därom, varav antalet bekräftade fall var 316. Gällande antalet fall kan en sjunkande trend observeras. Bland personer i arbetsför ålder registrerades 119 bekräftade fall av asbestrelaterad sjukdom eller misstanke därom, varav 57 var bekräftade fall av asbestrelaterad sjukdom. Även antalet fall av asbestrelaterad sjukdom bland personer i arbetsför ålder har fortsatt att sjunka. Typiskt för asbestrelaterade sjukdomar är det långa tidsspännat mellan exponeringen och konstaterandet av den arbetsrelaterade sjukdomen, varvid de flesta asbestrelaterade sjukdomar konstateras hos personer över 65 år. I hela materialet fanns 310 bekräftade fall av **pleuraplack** eller misstanke om sådan, varav antalet bekräftade fall av pleuraplack var 234. Bland personer i arbetsför ålder registrerades 83 bekräftade fall av pleuraplack eller misstanke därom. Det fanns 50 fall av bekräftad pleuraplack. Antalet fall har sjunkit i jämförelse med året innan. I hela materialet registrerades 60 bekräftade fall av **asbestos** eller misstanke därom. Det konstaterades 23 fall av asbestos vilket är färre än året innan. För personer i arbetsför ålder registrerades 2 bekräftade fall av asbestos eller misstanke därom, varav det ena fallet bekräftades. I hela materialet fanns det totalt 10 bekräftade fall av **rundatelektas-diffus fibros i visceralpleuran** eller misstanke därom. Av fallen bekräftades 8 som yrkessjukdom, varav ett fall konstaterades i materialet över personer i arbetsför ålder.

I hela materialet konstaterades 153 bekräftade fall av **yrkesrelaterad lungcancer** eller misstanke om sådan, varav 69 fall av yrkesrelaterad cancer bekräftades som yrkessjukdom och 84 fall misstänktes var yrkesrelaterad cancer. Alla bekräftade fall av yrkesrelaterad lungcancer var antingen lungcancer eller mesoteliom och hade orsakats av asbest. I hela materialet konstaterades 90 bekräftade fall av **yrkesrelaterad lungcancer** eller misstanke om sådan, varav antalet bekräftade fall av yrkesrelaterad lungcancer var 28. Två av de misstänkta fallen av yrkesrelaterad lungcancer var förknippade med någon annan exponering än asbest. Bland personer i arbetsför ålder fanns det 12 bekräftade fall av yrkesrelaterad lungcancer eller misstanke om sådan, varav en bekräftades som yrkessjukdom. Det fanns 52 bekräftade fall av **mesoteliom** eller misstanke om sådan, varav 41 fall bekräftades som yrkessjukdom. Bland personer i arbetsför ålder fanns det 6 bekräftade fall av mesoteliom eller misstanke om sådan, varav 5 bekräftades som yrkessjukdom. Utöver de ovan nämnda

fallen av yrkesrelaterad lungcancer och mesoteliom fanns det i material för 2017 10 fall av misstanke om yrkesrelaterad cancer. I fråga om ett fall av misstanke om yrkesrelaterad cancer har joniserande strålning registrerats som agens. För övriga misstänkta fall av yrkesrelaterad cancer (t.ex. näs- och bihålecancer, strupcancer, multippel myelom, lymfatisk leukemi) hade någon kemisk agens registrerats som orsak.

Bland personer i arbetsför ålder bekräftades dessutom som yrkessjukdom bland annat 25 fall av sorkfeber, 16 fall av allergisk alveolit, dvs. mögeldammlunga, 4 fall av harpest, 3 fall av toxiskt syndrom framkallat av organiskt damm (ODTS, organic dust toxic syndrome), och 3 fall av kryptosporidos. I hela materialet bekräftades som yrkessjukdomar även bland annat 5 fall av silikos, dvs. stendammlunga (2 fall bland personer i arbetsför ålder), 4 fall av lösningsmedelsorsakad hjärnskada (3 fall bland personer i arbetsför ålder) och 2 fall av obstruktiv lungsjukdom.

Läkarna har en lagstadgad (lag om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskydds-samarbete på arbetsplatsen 44/2006)² skyldighet att göra anmälan om yrkessjukdomar eller misstanke om yrkessjukdom, eller misstanke om någon annan yrkesrelaterad sjukdom till regionförvaltningsverket. År 2016 gjordes **anmälan om yrkessjukdom** i 26 procent av alla bekräftade fall av yrkessjukdom eller misstanke om sådan, vilket motsvarar nivån för föregående år (år 2016 27 %). Anmälan om yrkessjukdom hade gjorts i 36 procent av de bekräftade fallen och i 22 procent av misstänkta fall av yrkessjukdom (år 2016 41 % respektive 16 %). Bland personer i arbetsför ålder hade anmälan om yrkessjukdom gjorts i 25 procent av alla bekräftade fall av yrkessjukdomar och misstanke om sådan (år 2016 25 %). Anmälan om yrkessjukdom hade gjorts i 35 procent av de bekräftade fallen och i 21 procent i de misstänkta fallen av yrkessjukdom (år 2016 37 % respektive 19 %).

ABSTRACT

In 2017, a total of 4,090 recognized or suspected cases of occupational diseases were registered in the Finnish Register of Occupational Diseases (FROD), of which 1,055 were recognized cases of occupational diseases. The number of recognized or suspected cases of occupational diseases has decreased by 17%, and the number of recognized cases by 29% compared to 2016. The share of recognized occupational diseases was 31%. The cases of multiple simultaneously recognized occupational disease diagnoses accounted for about 4% of the recognized cases.

A total of 2,861 recognized or suspected occupational diseases were registered for the working-age population (15 to 64-year-olds), which is 11.9 cases/10,000 employed. The number of recognized or suspected occupational diseases in the working-age population decreased by about 16% compared to 2016. A total of 747 recognized occupational diseases were registered for the working-age population, which is 3.1 cases/10,000 employed. The number of recognized occupational diseases in the working-age population is about 29% fewer than in 2016. The share of occupational diseases recognized for the working-age population was 26%, which is a decrease compared to the situation of 2016 (31% in 2016).

Close to one-third of all recognized cases of occupational diseases are recognized after the working career. For people over 65 years of age, a total of 514 recognized or suspected occupational diseases were registered, of which 308 were cases of recognized occupational diseases. The recognized or suspected occupational diseases of people over 65 years of age have decreased by 22% and recognized occupational diseases by 26% compared to 2016. In the data pertaining to people over 65 years of age, the share of recognized occupational diseases was about 60%.

The decrease in the number of recognized occupational diseases in the working-age population, in people over 65 years of age and in the entire data is explained by the decrease in the number of noise-induced hearing losses and pleural plaques caused by asbestos, in particular.

Of the cases of recognized occupational diseases in the working-age population, 70% were registered for men and 30% for women. Of the cases of recognized occupational diseases in people over 65 years of age, 96% were registered for men and 4% for women. Of all the cases of recognized occupational diseases, 78% were registered for men and 22% for women.

The average age in all cases of recognized occupational diseases was 56 years. In the working-age population, the highest number of recognized occupational diseases was found

in the age groups of 60 to 64 years, 55 to 59 years and 50 to 54 years. Half of the cases of recognized occupational diseases in working-age men were diagnosed in 55- to 64-year-olds. Among the working-age women, the age distribution of recognized cases of occupational diseases is clearly even more than men. For working-age women, the highest number of recognized occupational diseases were found in 50- to 54-year-olds. Of the recognized occupational diseases in working-age women, 24% were diagnosed in under 30-year-olds, whereas only 8% of the cases of recognized occupational diseases in working-age men were diagnosed in under 30-year-olds.

The most commonly recognized occupational diseases among all the data continued to be noise-induced hearing loss and pleural plaques caused by asbestos. Noise-induced hearing loss is still the most commonly recognized occupational disease among the working-age population, followed by allergic contact dermatitis, irritant contact dermatitis, pleural plaques and occupational asthma just as it was in 2016.

The occupational disease spectra of men and women differed clearly from one another. In working-age men, the most common recognized occupational disease is noise-induced hearing loss. In 2017, allergic contact dermatitis rose as the second most commonly recognized occupational disease in working-age men, surpassing pleural plaques caused by asbestos. In working-age women, irritant contact dermatitis rose slightly above allergic contact dermatitis as the most common recognized occupational disease. Occupational asthma continues as the third most common occupational disease among working-age women. As it was in 2016, the most commonly recognized occupational diseases in over 65-year-olds were pleural plaques, noise-induced hearing loss and mesothelioma.

Of the main exposure agent groups, chemical agents (e.g. asbestos, epoxy compounds, rubber compounds, cow and other animal-derived exposure agents, flour, grains and feeds, wet work) caused the majority (44%) of the recognized cases of occupational diseases among the working-age population. Occupational diseases caused by physical factors (e.g. noise and hand-arm vibration) accounted for 34%, those caused by biological factors (e.g. scabies mite, Puumala virus) 12%, and those caused by physical/mechanical factors (e.g. repetitive work, unphysiological postures) 10% of the recognized cases.

When viewed by branch of industry, the total numbers of recognized occupational diseases in the working-age population were the highest in 'crop and animal production, hunting and related service activities' (127 cases), 'specialized construction activities' (59 cases), 'construction of buildings' (55 cases) and 'public administration and defence; compulsory social security' (40 cases). The incidence of recognized cases per 10,000 employed in the working-age population was the highest in 'crop and animal production, hunting and related service activities' (20.1 cases/10,000 employed) and in the 'manufacture of other transport equipment' (such as trains, ships and planes) (19 cases/10,000 employed).

When viewed by branch of industry, the total numbers of recognized or suspected occupational diseases in the working-age population were the highest in 'crop and animal production, hunting and related service activities' (265 cases) and 'public administration and defence; compulsory social security' (242 cases). 'Crop and animal production, hunting and related service activities' (42 cases/10,000 employed) held the top position and 'other personal service activities' (including hairdressers and beauty salons) (41.5 cases/10,000 employed) the second position when the total numbers of recognized or suspected occupational diseases in the working-age population are viewed by the incidence of cases per 10,000 employed.

When viewed by occupation, the number of recognized cases of occupational diseases in the working-age population was the highest in 'market-oriented skilled agricultural workers' (131 cases), 'building and related trades workers, excluding electricians' (130 cases) and 'metal, machinery and related trades workers' (118 cases). In the working-age population, the incidences of recognized occupational diseases per 10,000 employed were the highest among 'commissioned armed forces officers' (29 cases/10,000 employed) and 'market-oriented skilled agricultural workers' (20.4 cases/10,000 employed).

When viewed by occupation, the number of recognized or suspected occupational diseases in the working-age population was the highest in 'building and related trades workers, excluding electricians' (428 cases) and 'metal, machinery and related trades workers' (387 cases). In the working-age population, the incidence of recognized and suspected occupational diseases per 10,000 employed was the highest among 'food processing, wood working, garment and other craft and related trades workers' (54.4 cases/10,000 employed) and 'stationary plant and machine operators' (49.1 cases/10,000 employed).

The number of cases of recognized or suspected **occupational asthma** in the working-age population totalled 465 cases, which is 130 fewer cases than in 2016. The number has decreased since 2011, and the incidence of recognized or suspected cases of occupational asthma per 10,000 employed is also decreasing. The number of recognized cases of occupational asthma in the working age population was 47, which is 31 fewer cases than 2016. There has been a decrease in the number of recognized cases of occupational asthma in the working age population since 2015. Recognized cases of occupational asthma in the working age population were slightly more frequently diagnosed in women than in men (53% compared to 47%), and the most common age group was 40- to 44-year-olds.

The most common exposure agents causing occupational asthma in the working age population were cow (11 cases), other chemical agents (8 cases), other animal-derived exposure agents (7 cases), mould (6 cases), flour and feed (5 cases), isocyanates (2 cases) and hairdressing exposure agents (2 cases). There was a clear reduction in the number of

recognized cases of occupational asthma caused by mould compared to the 24 cases in 2016. The number of recognized asthma cases caused by flour and feed also decreased from the 20 cases in 2016. The low proportion of recognized cases of occupational asthma in all cases of reported occupational asthma is explained by the frequency of work-related respiratory tract symptoms and difficulty in identifying the causes of the symptoms.

When viewed by branch of industry, the number of recognized cases of occupational asthma in the working-age population was the highest in 'crop and animal production, hunting and related service activities' (19 cases). When viewed by the number of recognized cases of occupational asthma per 10,000 employed, 'crop and animal production, hunting and related service activities' and 'manufacture of food products' were defined as risk branches. The number of recognized cases of occupational asthma in the working-age population was the highest in 'market-oriented skilled agricultural workers' (19 cases). When viewed by occupation, the incidence per 10,000 employed was the highest in 'market-oriented skilled agricultural workers', 'stationary plant and machine operators' and 'building and related trades workers, excluding electricians'.

A total of 161 recognized or suspected cases of **occupational rhinitis** were recorded. Only 37 cases of occupational rhinitis were recognized in 2017. Of the total number of recognized cases, the proportion of women was slightly higher than that of men. Occupational rhinitis was especially caused by cattle, but also by flour, feeds and other animal-derived allergens. The most risk-prone branches of industry for occupational rhinitis were 'crop and animal production, hunting and related service activities' (18 cases) and 'manufacture of food products' (7 cases). When viewed by occupation, the number of cases of occupational rhinitis was the highest among 'market-oriented skilled agricultural workers'.

The number of recognized and suspected **occupational skin diseases** in the working-age population was 953 cases, of which the number of recognized occupational skin diseases was 234 cases (31% of all recognized occupational diseases in the working-age population). The number of recognized **allergic contact dermatitis** in the working-age population was 107 cases, which is 34 fewer cases than in 2016. The largest group of causative agents continued to be epoxy chemicals and products (21 cases; 20%). Rubber chemicals were the second largest group: 18 cases (17%). There were a total of 19 cases of preservative allergies, of which isothiazolinone allergies accounted for 12 cases. Other relatively large groups of causative agents included acrylates and metals (9 cases in each). When we look at the number of cases in different branches of industry, 'specialized construction activities' come to the forefront, and 'other personal services' (e.g. mainly hairdressers and beauticians) were second. When the incidence of cases per 10,000 employed in the various branches of industry is considered, 'other personal services' are again clearly at the top. By occupation, the largest numbers of cases were found in 'building and related trades

workers', 'personal service workers' (e.g. hairdressers) and 'metal, machinery and related trades workers'. They were the top three in the previous 12-year period as well.

The number of recognized **contact urticaria or protein contact dermatitis** in the working-age population was 25 cases, which is 8 fewer than in 2016. Animal-derived exposure agents accounted for a clear majority of the cases (14 cases; 56%), and the second were plant-derived exposure agents (10 cases; 40%). Cow epithelium continued to be the most important animal-derived exposure agent. 'Crop and animal production, hunting and related service activities' is the most important branch of industry in terms of numbers and incidence rates per 10,000 employed. By occupation, 'market-oriented skilled agricultural workers' are still at the forefront.

This time, there were only 79 cases of recognized **irritant contact dermatitis** in the working-age population. That is 24 fewer cases than in 2016. The most common exposure agent reported was 'wet work' as before. By branch of industry, the highest number of cases was found in 'food and beverage service activities' and 'human health activities'. The same branches of industry were at the forefront in 2016 as well. When viewed by occupation, the number of cases was the highest this time among 'personal service workers', 'metal, machinery and related trades workers' and 'food preparation assistants', 10 cases in each occupation class.

In the working-age population, 25 skin infections were recognized as an occupational disease. All the cases were instances of **scabies**.

A total of 258 cases of recognized **repetitive strain injuries** and suspected cases of them were recorded for the working-age population, of which 95 were cases of recognized repetitive strain injuries. The number of repetitive strain injuries has continued to decrease. A total of 78 cases of recognized **lateral epicondylitis** or suspected cases of them (tennis elbow) were recorded for the working-age population, 29 of which were recognized cases. By branch of industry, the highest number of recognized cases of lateral epicondylitis were found in 'crop and animal production, hunting and related service activities', 'water transport' and 'employment activities'. When viewed by occupation, the highest numbers of cases were found among 'market-oriented skilled agricultural workers' and 'metal, machinery and related trades workers'. There were only 9 cases of recognized **medial epicondylitis** (golf elbow) or suspected cases of them in the working-age population, of which 6 cases were recognized. A total of 12 cases of recognized **radial styloid tenosynovitis (de Quervain)** or suspected cases of them were recorded for the working-age population, of which 7 cases were recognized. No cases of **chronic crepitant synovitis of hand and wrist** were recorded in 2017. A total of 39 cases of recognized **carpal tunnel syndrome** or suspected cases of them were recorded for the working-age population, 9 of which were recognized as occupational diseases.

A total of 25 cases of recognized **prepatellar bursitis** or suspected cases of them were recorded for the working-age population, of which 17 were recognized cases. The number of recognized cases has remained unchanged compared to 2016, but the number is higher compared to that in 2012–2015.

Noise-induced hearing loss is a cochlear sensory hearing impairment caused by prolonged, repetitive or intense sudden exposure to noise. The factors contributing to the development of noise-induced hearing loss include the intensity, frequency and quality of sound and the total noise dose. There were a total of 248 recognized cases of noise-induced hearing loss, of which those in the working-age population totalled 209 cases. The numbers of both recognized and suspected cases of noise-induced hearing loss continued to decrease in 2017. A total of 98% of the cases of recognized noise-induced hearing loss in the working-age population were diagnosed in men. When viewed by age group, noise-induced hearing loss was especially diagnosed in men over 50 years of age. Viewed by branch of industry, the number of cases of recognized noise-induced hearing loss was the highest in 'public administration and defence; compulsory social security'. When viewed by occupation, the highest numbers of cases of noise-induced hearing loss were recognized among 'metal, machinery and related trades workers', 'building and related trades workers, excluding electricians' and 'stationary plant and machine operators'. In the working-age population, the incidence of noise-induced hearing loss per 10,000 employed was highest among commissioned armed forces officers.

A total of 81 recognized or suspected cases of **hand-arm vibration syndrome** were registered for the working-age population, which is a clear increase compared to 2016. A total of 17 cases of hand-arm vibration syndrome were recognized, which is equivalent to the level of 2016. Of the recognized cases of hand-arm vibration syndrome, 94% were registered for men. By branches of industry, the highest number of recognized cases of hand-arm vibration syndrome was found among 'wholesale and retail trade and repair of motor vehicles and motorcycles'. When viewed by occupation, the highest numbers of cases were found among 'metal, machinery and related trades workers' and 'building and related trades workers, excluding electricians'.

A total of 512 cases of recognized **asbestos-related disease** or suspected cases of them were registered, of which 316 were recognized cases. A downward trend is discernible in the numbers of cases. A total of 119 cases of recognized asbestos-related diseases or suspected cases of them were registered for the working-age population, of which 57 were recognized cases of asbestos-related disease. The number of cases of asbestos-related disease among the working-age population has continued to decrease as well. Asbestos-related diseases typically involve a long delay between exposure and diagnosis, so the majority of asbestos-related diseases are found among people over 65 years of age. There were a total of 310 recognized or suspected cases **pleural plaques** caused by asbestos, of

which 234 cases were recognized. A total of 83 recognized or suspected cases of pleural plaques were registered for the working-age population. The number of recognized pleural plaques caused by asbestos totalled 50 cases. The numbers of cases have decreased compared to the previous year. A total of 60 recognized **asbestoses** or suspected cases of them were recorded for the entire set of data. There were a total of 23 cases of recognized asbestosis, which is fewer cases than in the previous years. A total of 2 recognized asbestoses or suspected cases of them were registered for the working-age population, of which one case was recognized. There were a total of 10 recognized cases or suspected cases of **round atelectasis or fibrosis of visceral pleura**. 8 cases were recognized as an occupational disease, one case of which was recognized in the working-age population data.

There were a total of 153 recognized or suspected cases of **occupational cancer**, 69 cases of which were recognized as an occupational disease, while 84 cases remained as suspected cases of occupational lung cancer. All the recognized cases of occupational cancer were cases of either lung cancer or mesothelioma and caused by asbestos. There were a total of 90 recognized cases or suspected cases of **occupational lung cancer**, 28 of which were cases of recognized occupational lung cancer. Two of the suspected cases of occupational lung cancer were related to an exposure agent other than asbestos. The number of recognized or suspected cases of occupational lung cancer in working-age population totalled 12 cases, one of which was recognized as an occupational disease. The number of recognized or suspected cases of **mesothelioma** totalled 52 cases, 41 of which were recognized as an occupational disease. In the working-age population, the number of recognized or suspected cases of mesothelioma totalled 6 cases, 5 of which were recognized as an occupational disease. In addition to the aforementioned lung cancer and mesothelioma, the data of 2017 also included 10 other cases of suspected occupational cancer. Ionizing radiation had been recognized as an exposure agent in one case of suspected occupational cancer (melanoma). A chemical exposure agent had been recorded for the other cases of suspected occupational cancer (e.g. nasal cavity cancer, laryngeal cancer, multiple myeloma, lymphoid leukaemia).

In addition to the above, there were, for example, 25 epidemic nephropathies (mole fevers), 16 extrinsic allergic alveolitis or hypersensitivity pneumonitis, 4 tularaemia, 3 organic dust toxic syndromes (ODTS) and 3 cryptosporidiosis recognized as an occupational disease among the working-age population. In addition, 5 silicosis (2 cases in the working-age population), 4 toxic encephalopathies (3 cases in the working-age population) and 2 chronic obstructive pulmonary diseases, among others, were also recognized as occupational diseases among all the data.

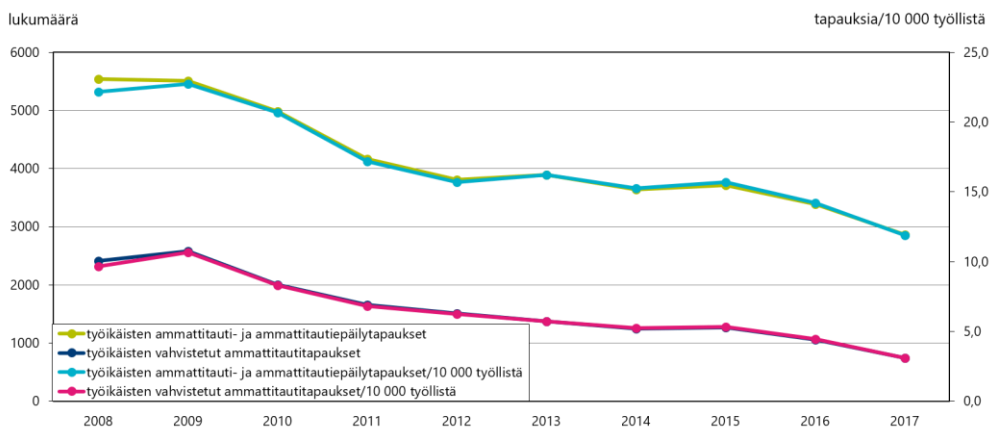
Doctors have a statutory (Act on Occupational Safety and Health Enforcement and Cooperation on Occupational Safety and Health at Workplaces 44/2006)³ duty to report an

occupational disease or suspicion thereof or any other suspected work-related disease to the Regional State Administrative Agency. In 2017, an **occupational disease notification** was filed in 26% of all recognized occupational diseases and suspected cases of them, which corresponds to the previous year's level (27% in 2016). An occupational disease notification was filed in 36% of the recognized cases and in 22% of the cases that remained suspected cases of occupational disease (in 2016, 41% and 20%, respectively). For working-age people, an occupational disease notification was filed in 25% of recognized occupational diseases and suspected cases of them (25% in 2016). An occupational disease notification was filed in 35% of the recognized cases and in 21% of the cases that remained suspected cases of occupational disease (in 2016, 37% and 19%, respectively).

SISÄLLYS

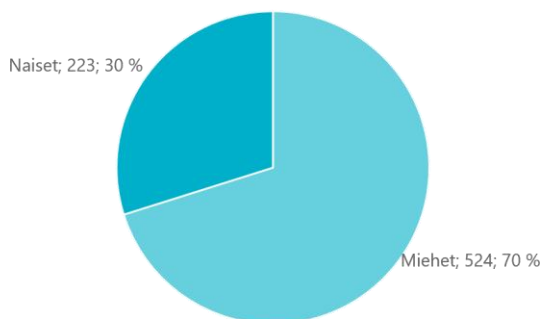
TIIVISTELMÄ	3
SAMMANDRAG	10
ABSTRACT	17
1 TYÖKÄISTEN KUVAAJAT	26
1.1 Työkäisten vahvistetut ammattitaudit.....	26
1.2 Työkäisten ammattitaudit ja ammattitautiepäilyt.....	33
1.3 Työkäisten esimerkkiammattitauteja	36
1.3.1 Ammattiastma.....	36
1.3.2 Ammattinuha	39
1.3.3 Ammatti-ihotaudit	42
1.3.4 Rasitussairaudet.....	52
1.3.5 Meluvamma.....	56
1.3.6 Tärinätauti	59
1.3.7 Asbestisairaudet ja syövät	61
1.3.8 Muita esimerkkiammattitauteja	64
2 YLI 65-VUOTIAIDEN KUVAAJAT	67
3 KAIKENIKÄISTEN KUVAAJAT	69
4 TAULUKKO VAHVISTETUISTA AMMATTITAUEISTA	76
5 TYÖPERÄISTEN SAIRAUKSIEN REKISTERI	78
5.1 Tiedon kertyminen rekisteriin.....	78
5.2 Rekisterin tietosisältö ja vuosijulkaisun luokitukset.....	79
5.3 Rekisterin julkaisut.....	80
5.4 Rekisterin yhteystiedot	80
LÄHTEET	81

1 TYÖIKÄISTEN KUVAAJAT

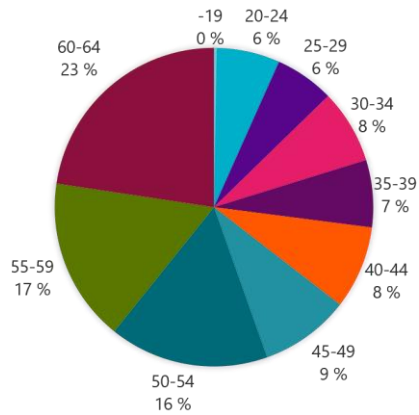

Kuva 1. Työikäisten ammattitauti- ja ammattitautiepäilytapauksen sekä vahvistettujen ammattitautitapausten lukumäärät v. 2008-2017.

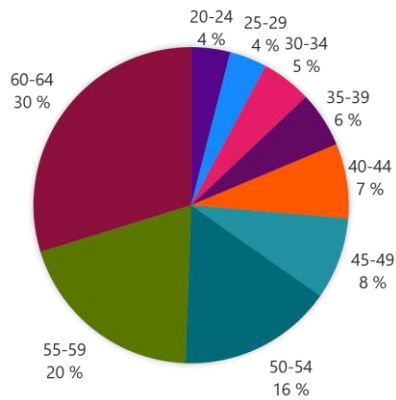
1.1 Työikäisten vahvistetut ammattitaudit

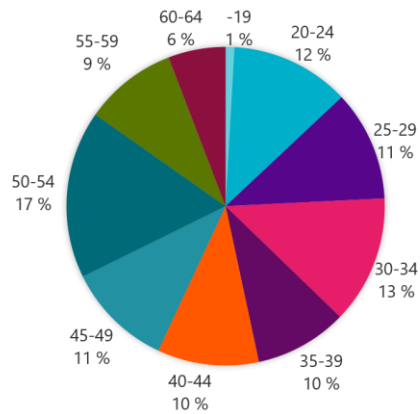
Kuva 2. Työikäisten vahvistetut ammattitautitapaukset sukupuolen mukaan v. 2017.

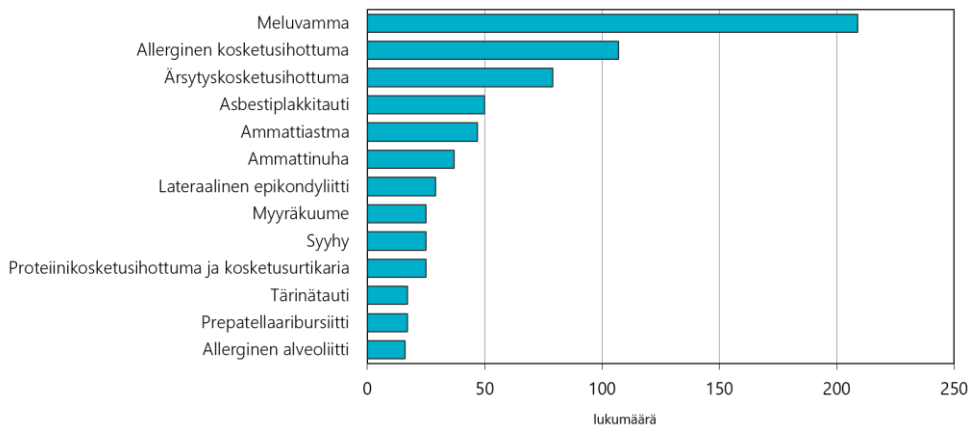
Kuva 3. Työkäisten vahvistetut ammattitautitapaukset ikäluokittain v. 2017.

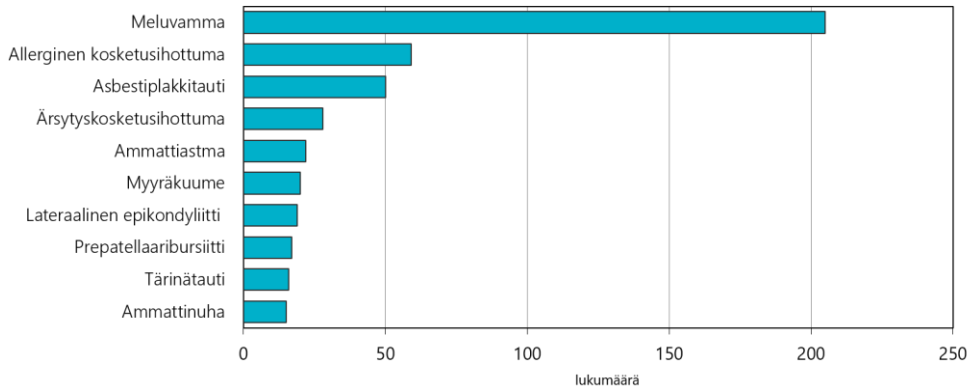
Kuva 4. Työkäisten miesten vahvistetut ammattitautitapaukset ikäluokittain v. 2017.

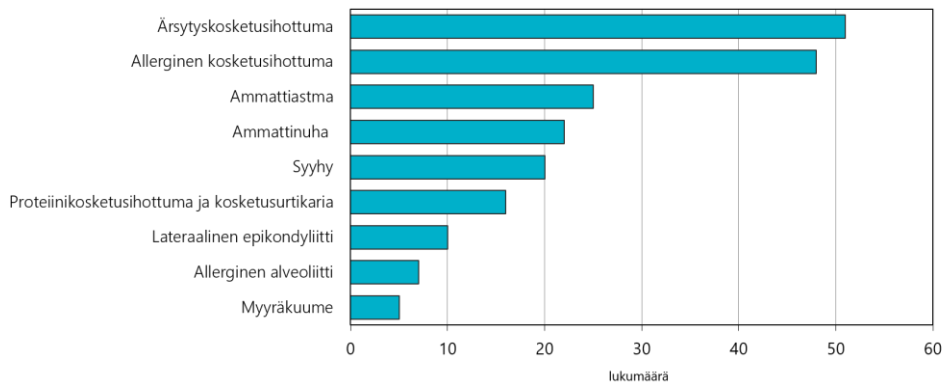
Kuva 5. Työikäisten naisten vahvistetut ammattitautitapaukset ikäluokittain v. 2017.

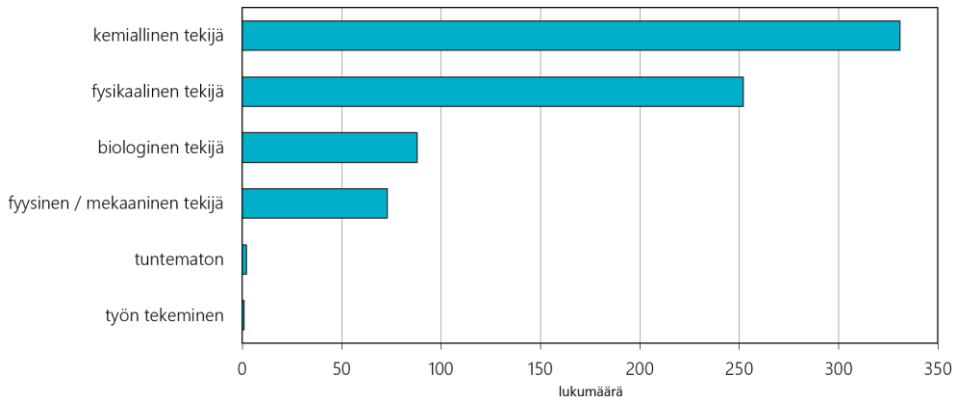
Kuva 6. Työikäisten yleisimpien vahvistettujen ammattitautien lukumäärät v. 2017.

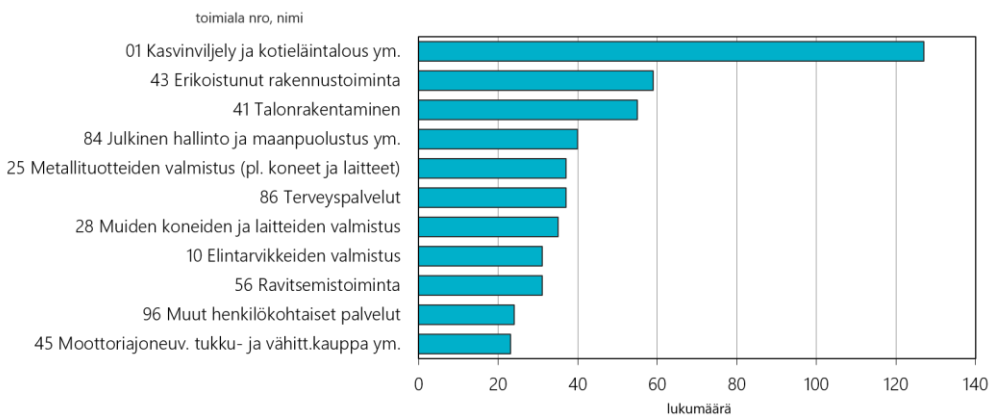
Kuva 7. Työkäisten miesten yleisimpien vahvistettujen ammattitautien lukumäärät v. 2017.

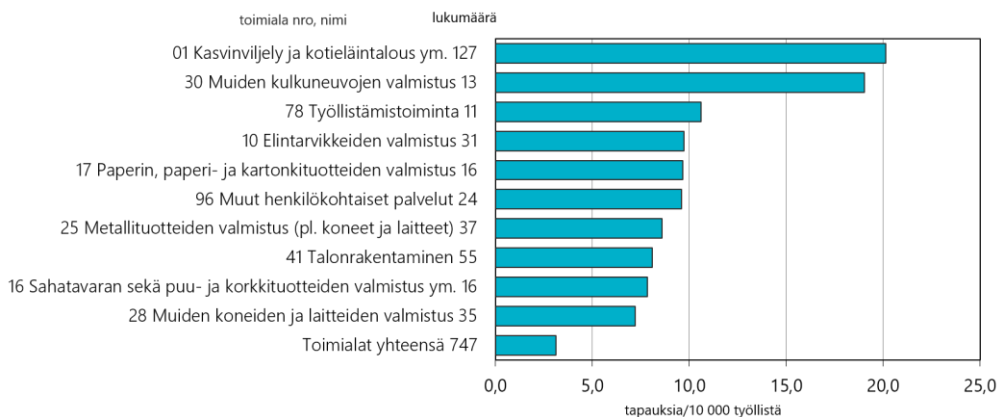
Kuva 8. Työkäisten naisten yleisimpien vahvistettujen ammattitautien lukumäärät v. 2017.

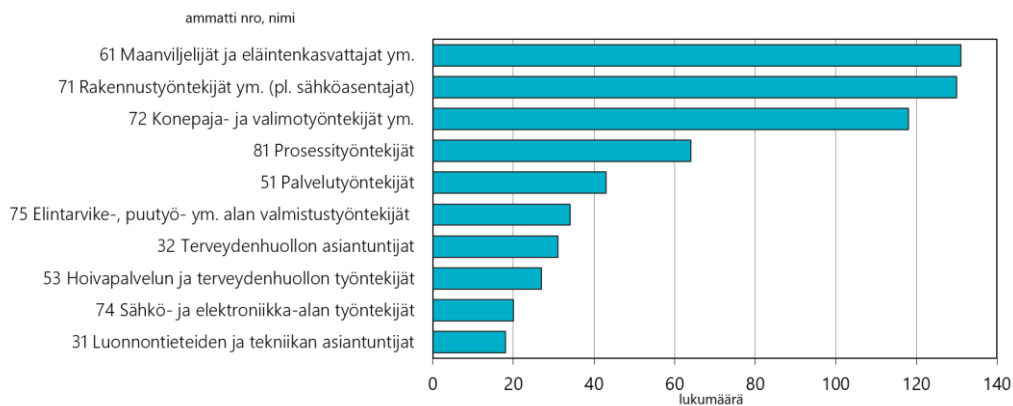
Kuva 9. Työkäisten vahvistettujen ammattitautitapausten lukumäärät altisteryhmittäin v. 2017.

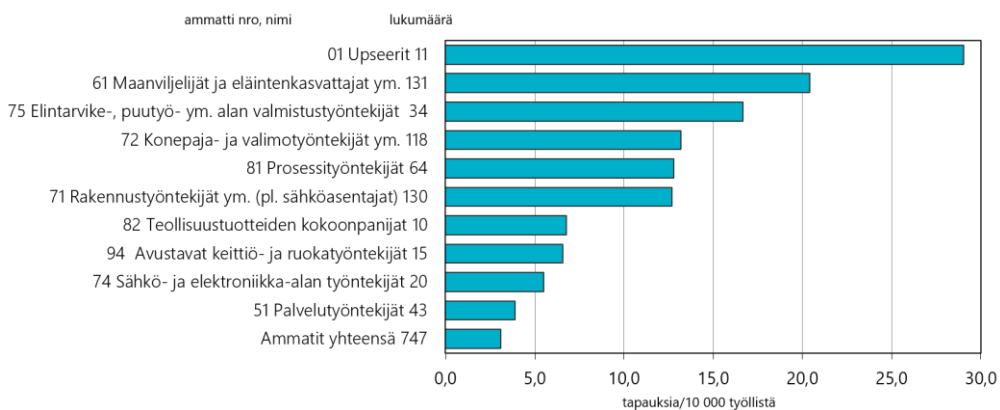
Kuva 10. Esimerkkejä työkäisten vahvistettujen ammattitautitapausten lukumäärästä toimialoittain v. 2017.

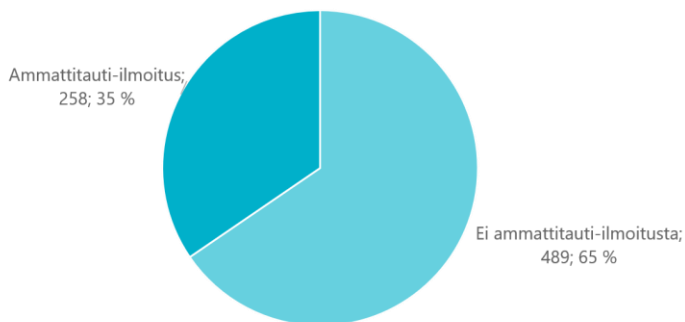
Kuva 11. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen ammattitautitapausten työllisiin suhteutetuista ilmaantuvuuksista toimialoittain v. 2017.

Kuva 12. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen ammattitautitapausten lukumäärästä ammateittain v. 2017.

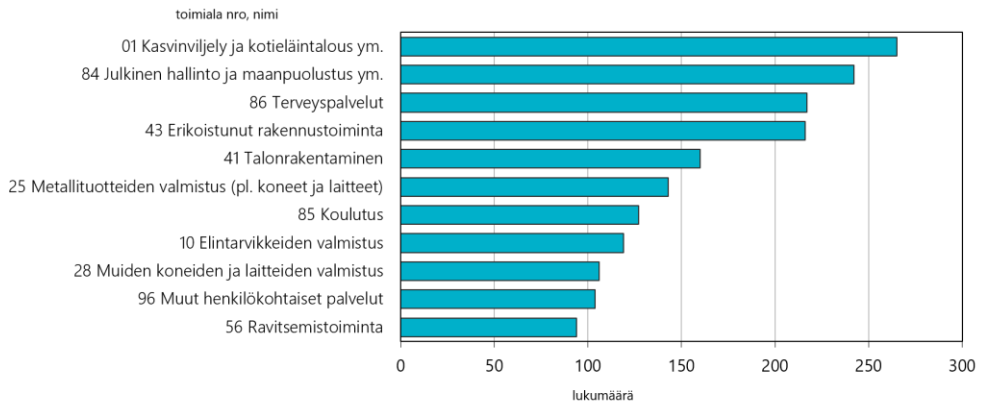

Kuva 13. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen ammattitautitapausten työllisiin suhteutetuista ilmaantuvuuksista ammateittain v. 2017.

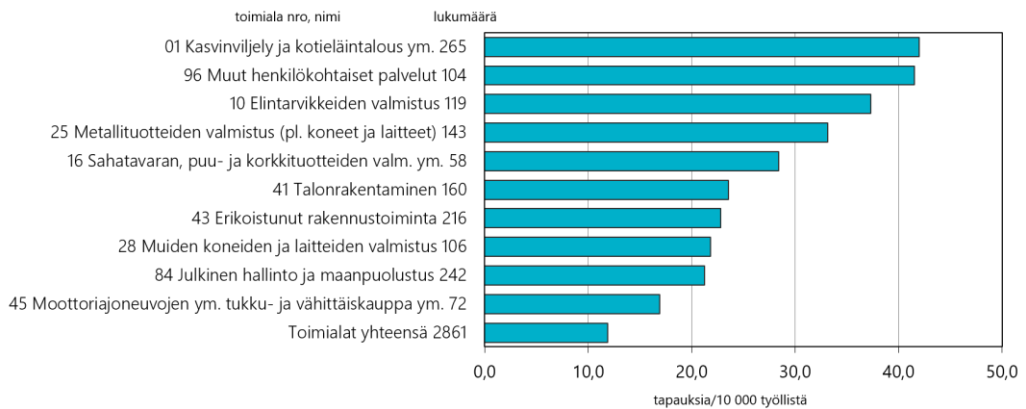

Kuva 14. Työikäisten vahvistetut ammattitautitapaukset ammattitauti-ilmoituksen mukaan v. 2017.

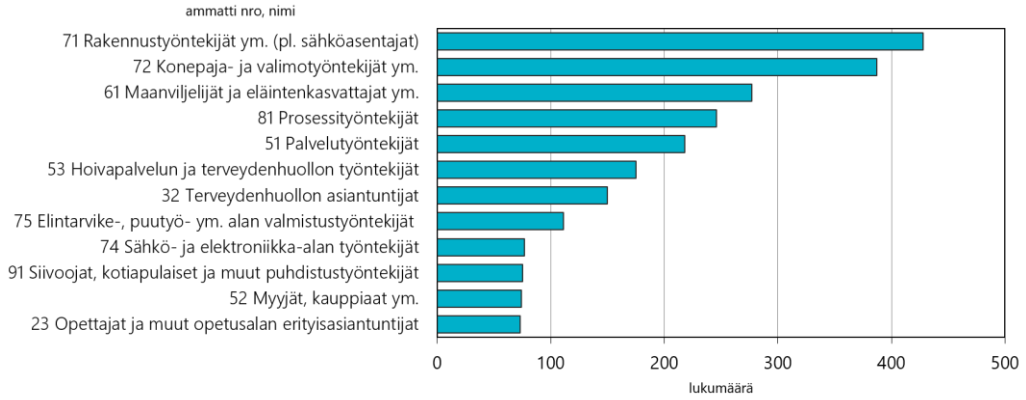
1.2 Työikäisten ammattitaudit ja ammattitautiepäilyt

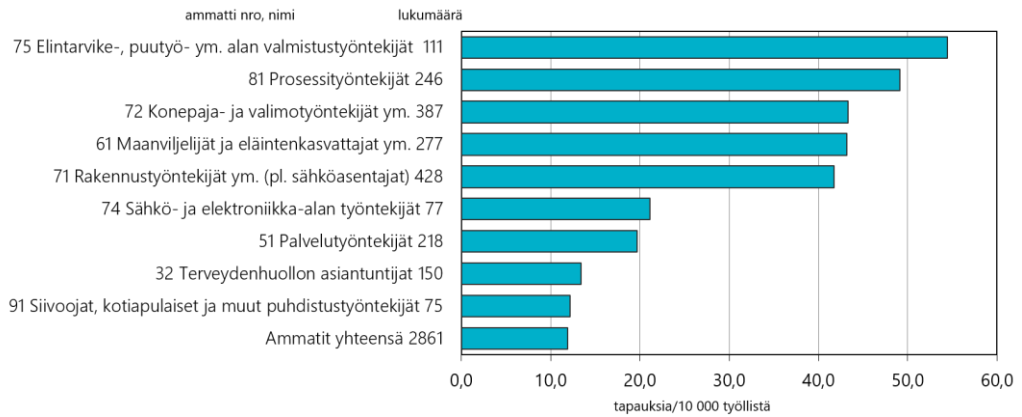
Kuva 15. Esimerkkejä työikäisten ammattitauti- ja ammattitautiepäilytapausten lukumääristä toimialoittain v. 2017.

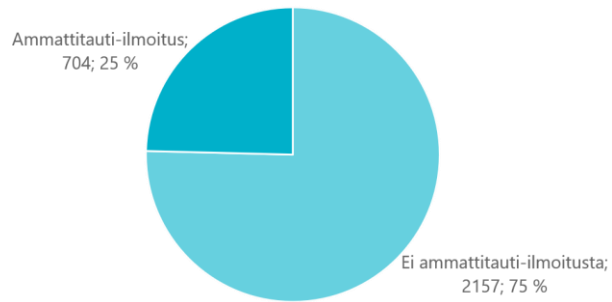
Kuva 16. Esimerkkejä työikäisten ammattitauti- ja ammattitautiepäilytapausten työllisiin suhteutetuista ilmaantuvuuksista toimialoittain v. 2017.

Kuva 17. Esimerkkejä työikäisten ammattitauti- ja ammattitautiepäilytapausten lukumääristä ammateittain v. 2017.

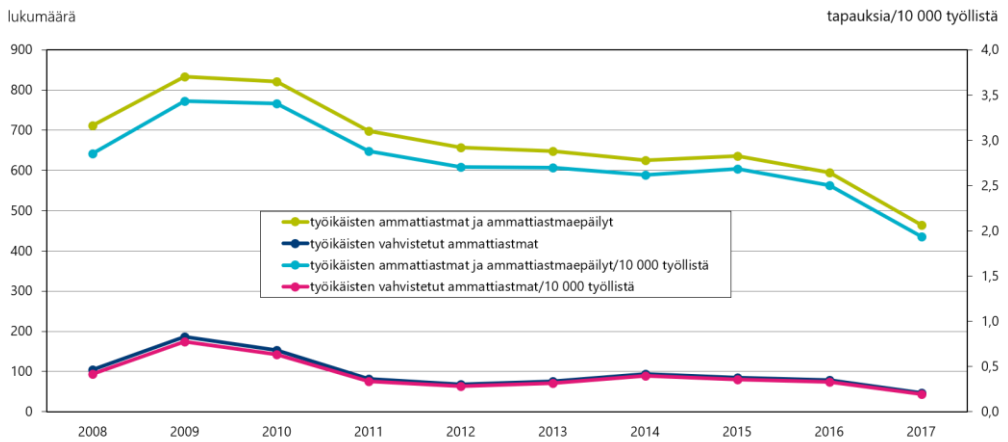
Kuva 18. Esimerkkejä työikäisten ammattitauti- ja ammattitautiepäilytapausten työllisiin suhteutetuista ilmaantuvuuksista ammateittain v. 2017.

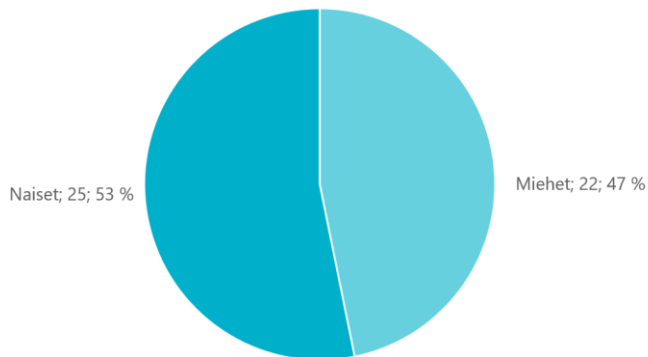
Kuva 19. Työikäisten ammattitauti- ja ammattitautiepäilytapaukset ammattitauti-ilmoituksen mukaan 2017.

1.3 Työikäisten esimerkkiammattitauteja

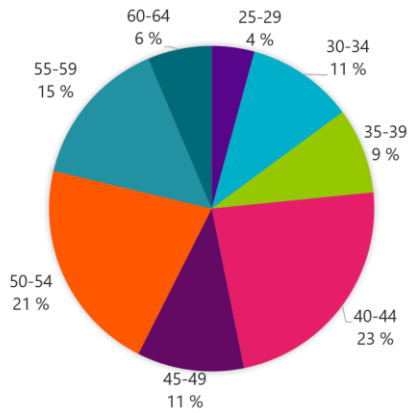
1.3.1 Ammattiastma

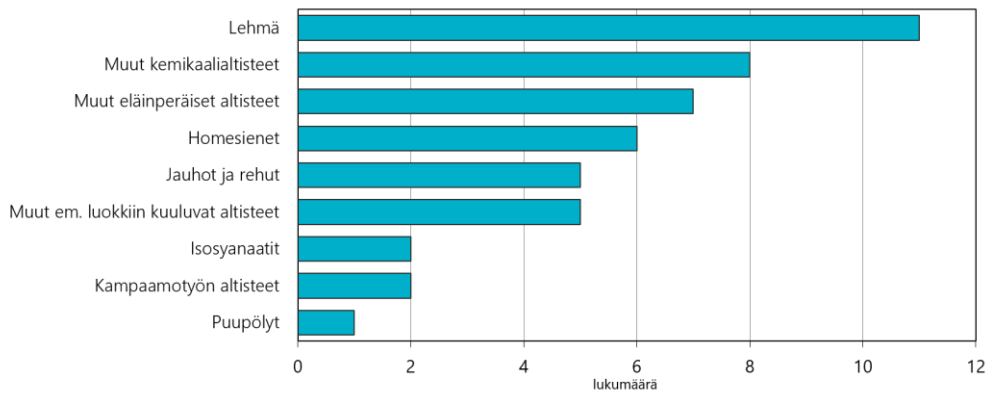
Kuva 20. Työikäisten ammattiastmojen ja ammattiastmaepäilyjen lukumäärät v. 2008-2017.

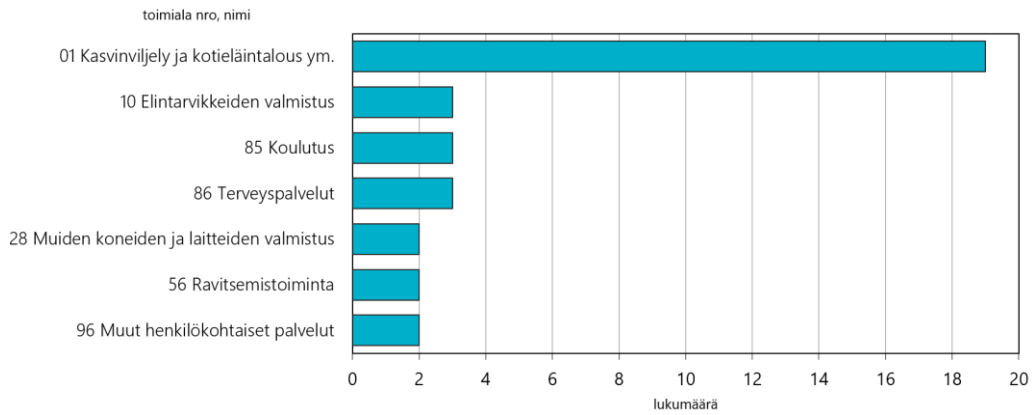
Kuva 21. Työikäisten vahvistetut ammattiastmat sukupuolen mukaan v. 2017.

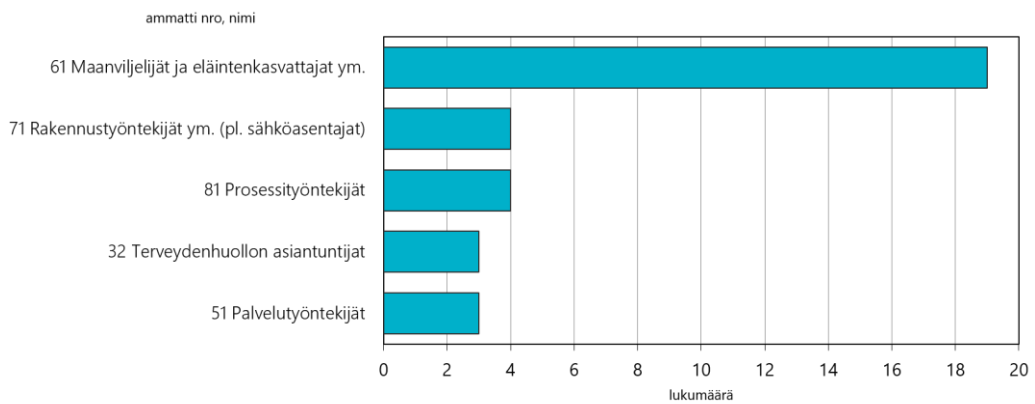
Kuva 22. Työikäisten vahvistetut ammattitautit iän mukaan v. 2017.

Kuva 23. Työikäisten vahvistetut ammattitautit altisteryhmittäin v. 2017.

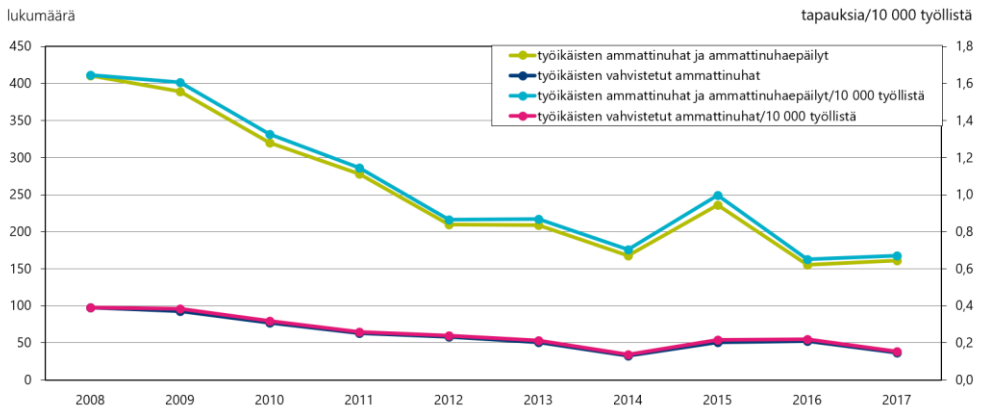

Kuva 24. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen ammattiastmojen lukumääristä toimialoittain v. 2017.

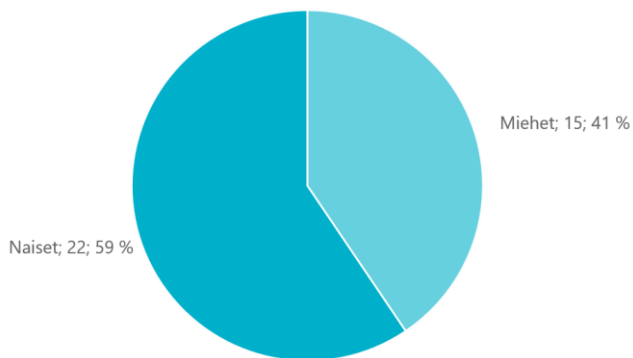

Kuva 25. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen ammattiastmojen lukumääristä ammateittain v. 2017.

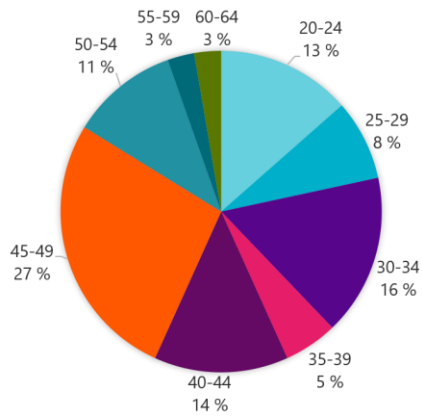
1.3.2 Ammattinuha

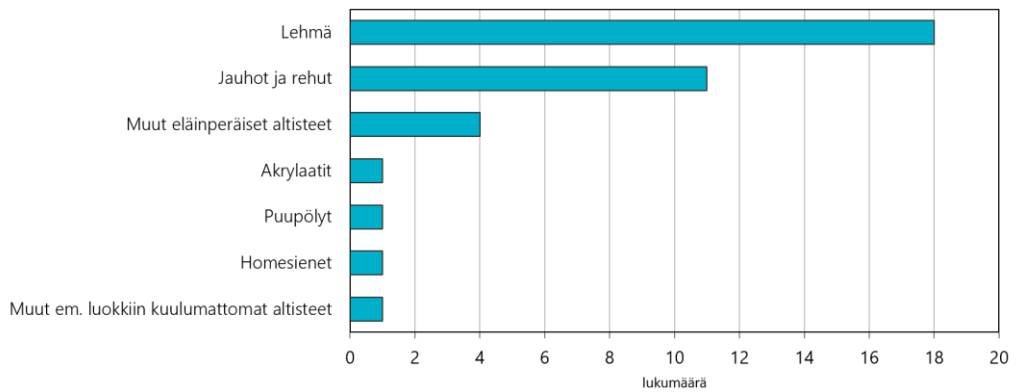
Kuva 26. Työikäisten ammattinuhien ja ammattinuhaepäilyjen lukumäärät v. 2008-2017.

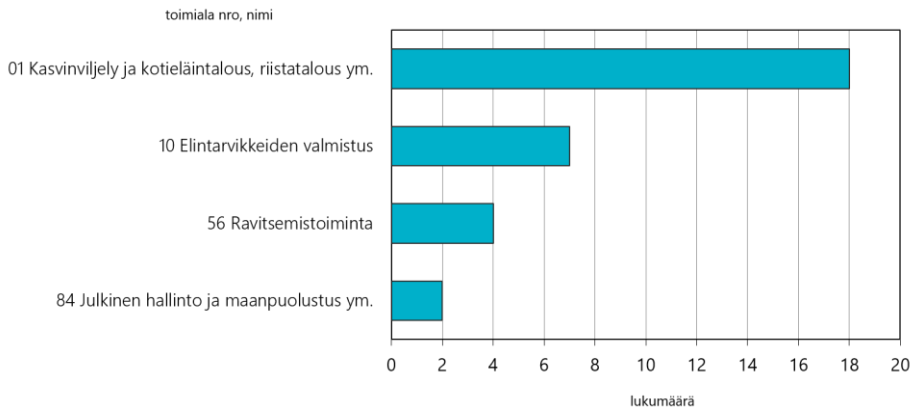
Kuva 27. Työikäisten vahvistetut ammattinuhat sukupuolen mukaan v. 2017.

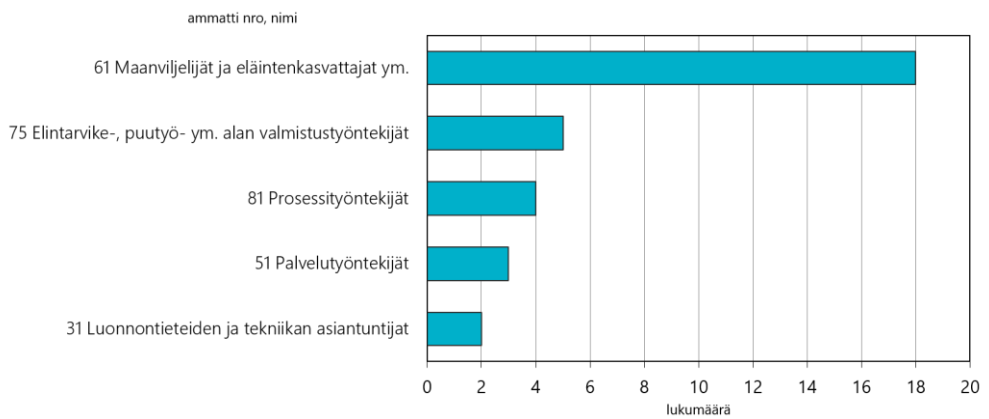
Kuva 28. Työikäisten vahvistetut ammattinuhat iän mukaan v. 2017.

Kuva 29. Työikäisten vahvistetut ammattinuhat altistryhmittäin v. 2017.

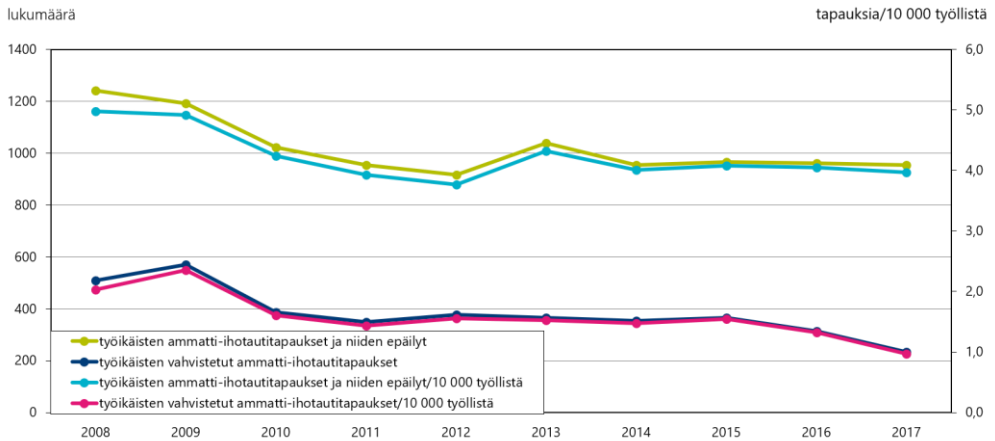

Kuva 30. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen ammattinuhien lukumääristä toimialoittain v. 2017.

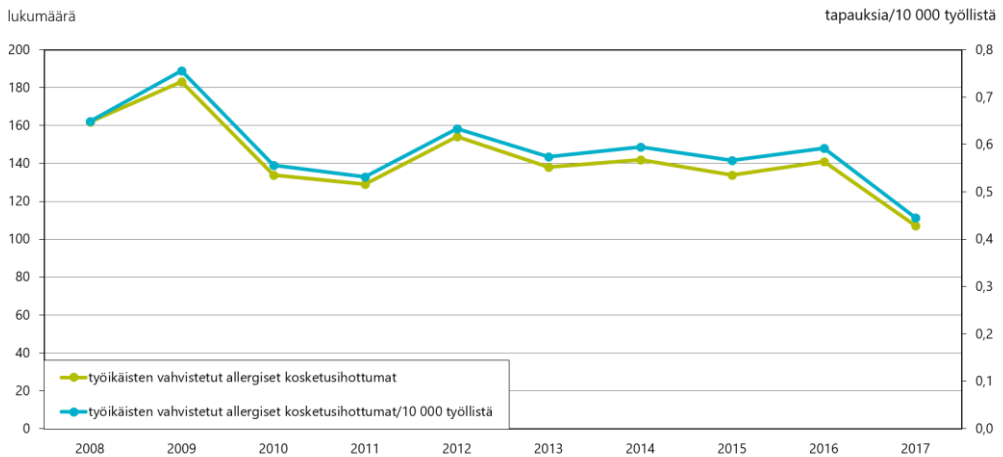
Kuva 31. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen ammattinuhien lukumääristä ammateittain v. 2017.

1.3.3 Ammatti-ihotaudit

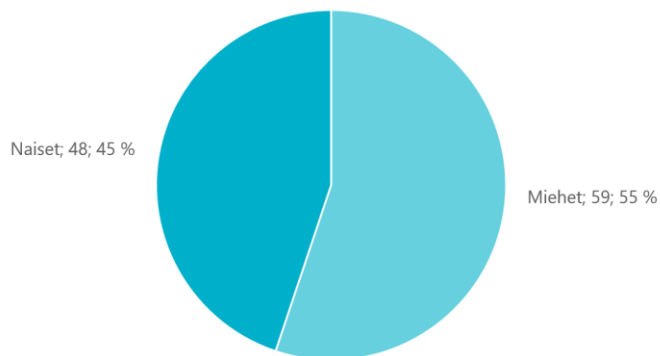

Kuva 32. Työikäisten ammatti-ihotautitapausten ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2008-2017.

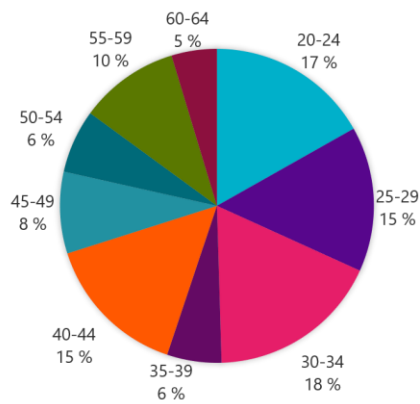
Allerginen kosketusihottuma

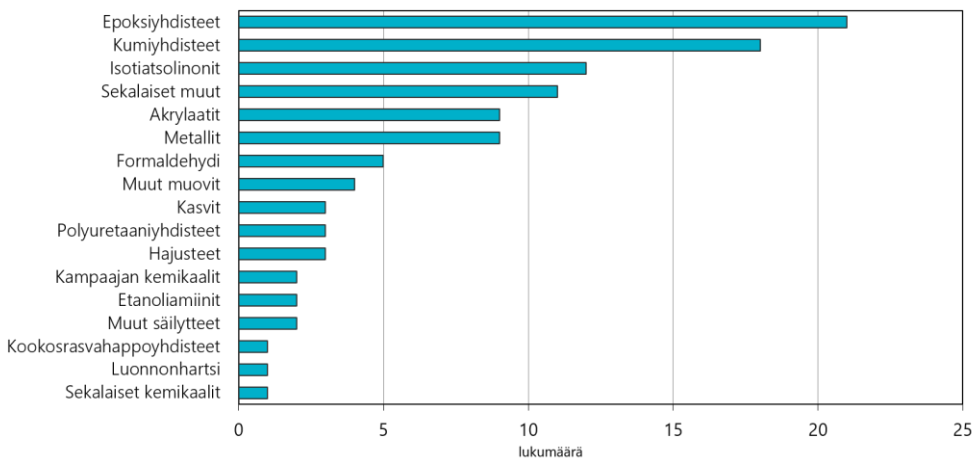
Kuva 33. Työikäisten vahvistettujen allergisten kosketusihottumien lukumäärät v. 2008-2017.

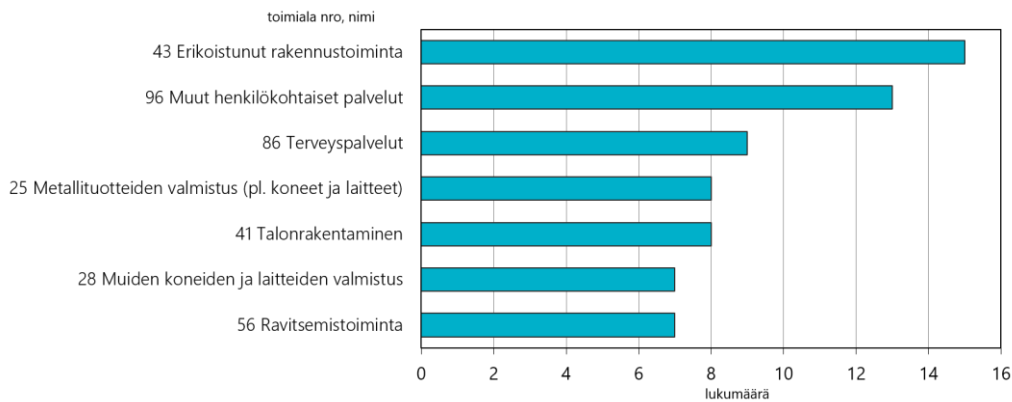
Kuva 34. Työikäisten vahvistetut allergiset kosketushohtumat sukupuolen mukaan v. 2017.

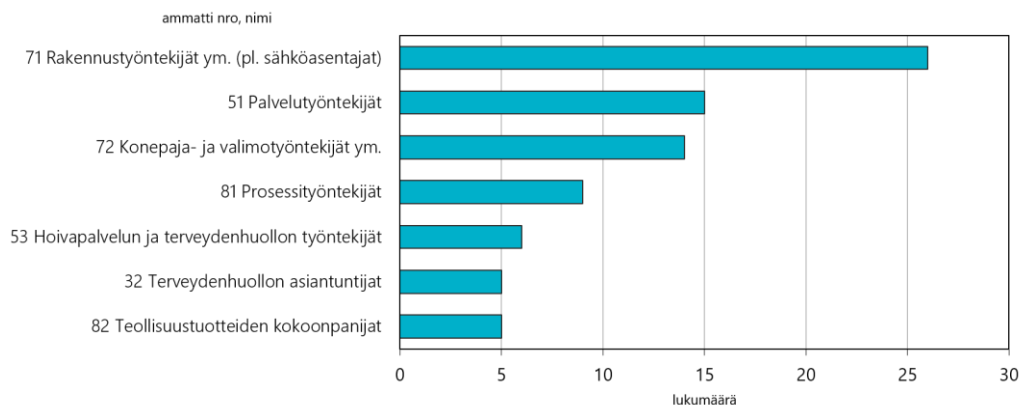
Kuva 35. Työikäisten vahvistetut allergiset kosketushohtumat iän mukaan v. 2017.

Kuva 36. Työikäisten vahvistetut allergiset kosketushottumat altisteryhmittäin v. 2017.

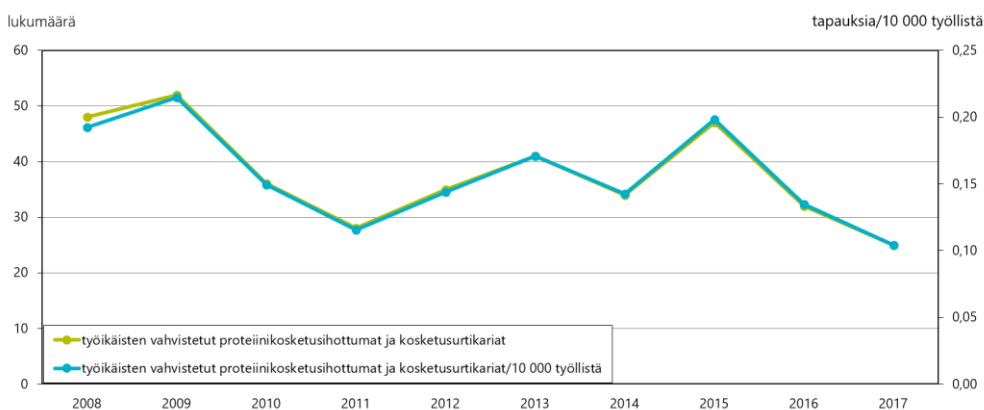

Kuva 37. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen allergisten kosketushottumien lukumäärästä toimialoittain v. 2017.

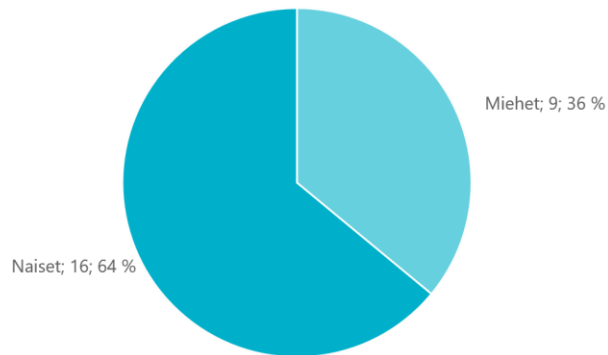

Kuva 38. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen allergisten kosketushottumien lukumääristä ammateittain v. 2017.

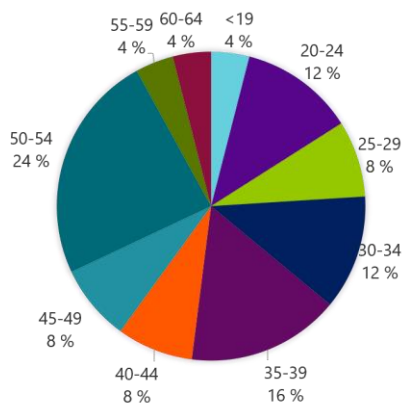
Proteiinikosketushottuma ja kosketusurtikaria

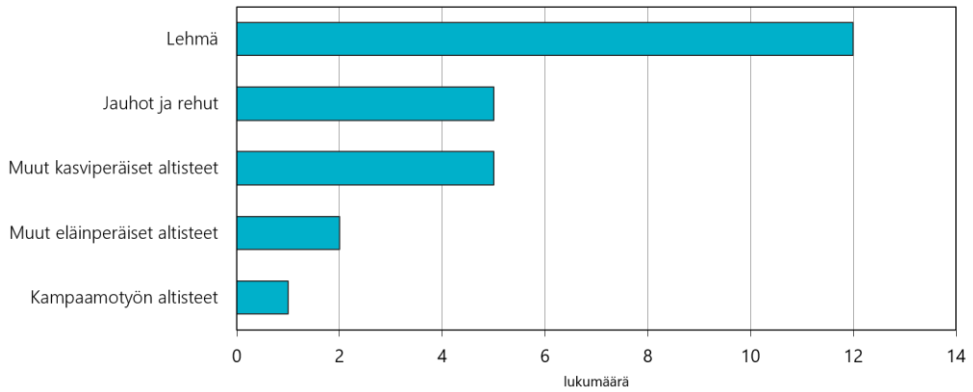
Kuva 39. Työikäisten vahvistettujen proteiinikosketushottumien ja kosketusurtikarioiden lukumäärät v. 2008-2017.

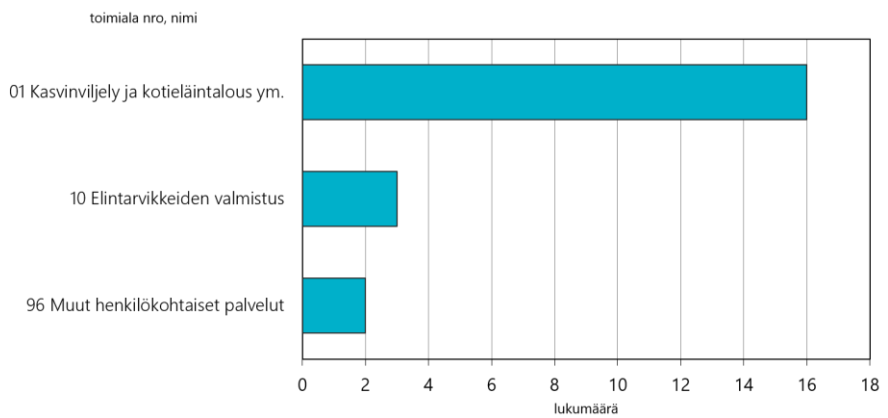
Kuva 40. Työikäisten vahvistetut proteiinikosketushottumat ja kosketusurtikariat sukupuolen mukaan v. 2017.

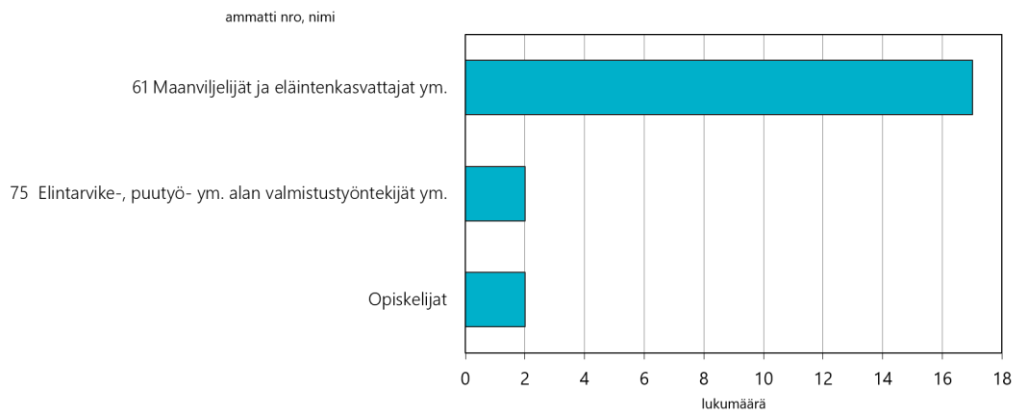
Kuva 41. Työikäisten vahvistetut proteiinikosketushottumat ja kosketusurtikariat iän mukaan v. 2017.

Kuva 42. Työikäisten vahvistetut proteiini kosketushaavat ja kosketusurtikariat altisteryhmittäin v. 2017.

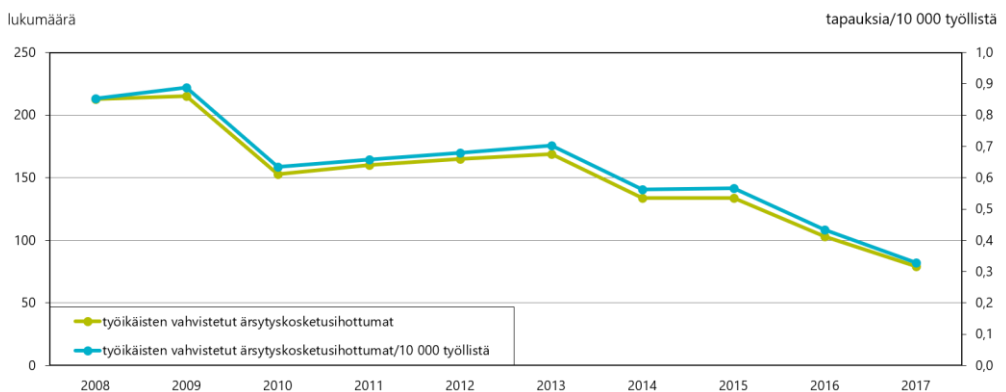

Kuva 43. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen proteiini kosketushaavojen ja kosketusurtikarioiden lukumääristä toimialoittain v. 2017.

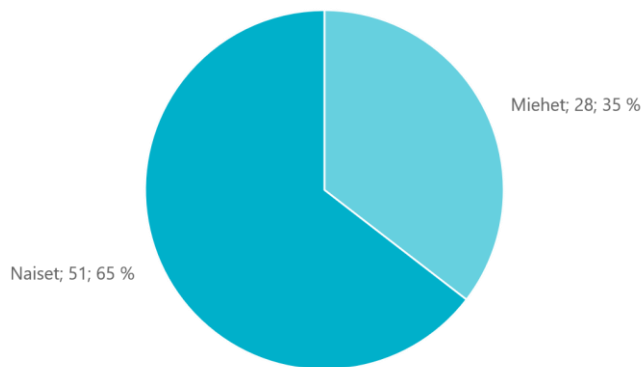

Kuva 44. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen proteiini- ja kosketusurtikarioiden lukumäärästä ammateittain v. 2017.

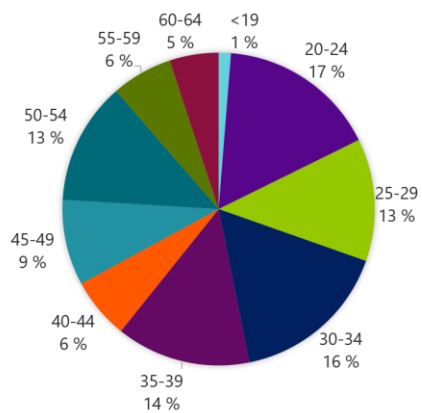
Ärsytyskosketushottuma

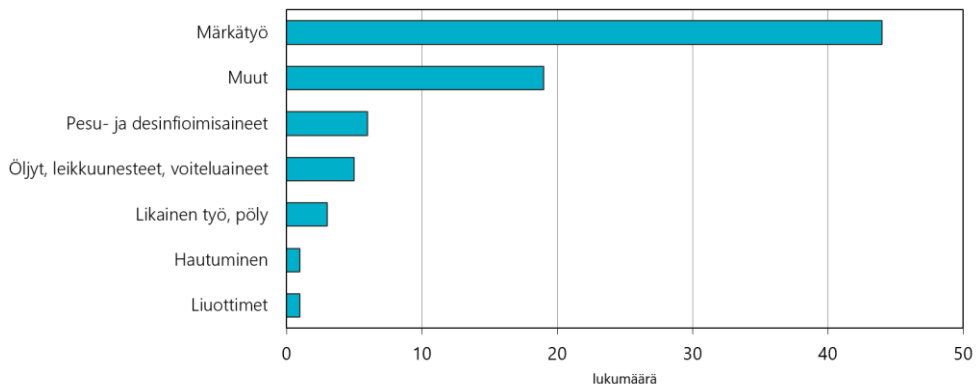
Kuva 45. Työikäisten vahvistettujen ärsytyskosketushottumien lukumäärät v. 2008-2017.

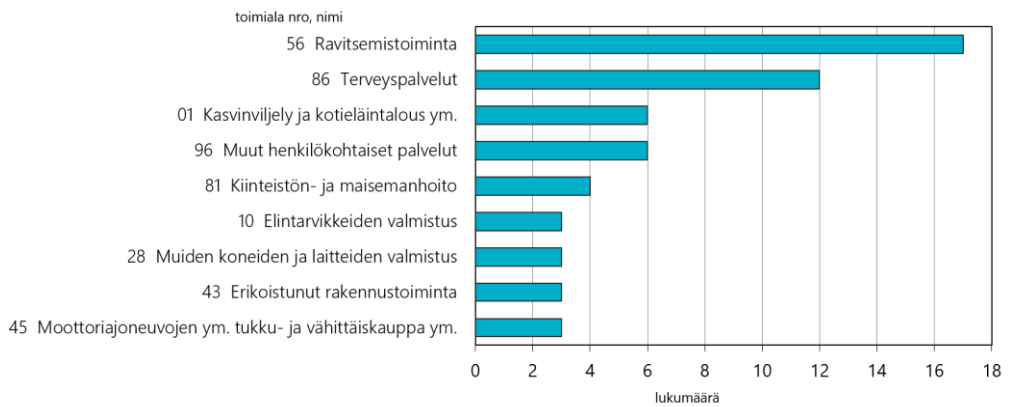
Kuva 46. Työkäisten vahvistetut ärsytyskosketusihottumat sukupuolen mukaan v. 2017.

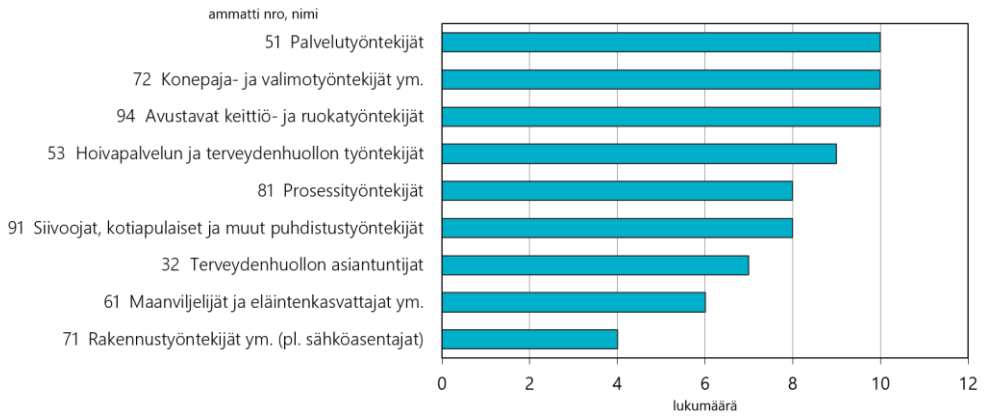
Kuva 47. Työkäisten vahvistetut ärsytyskosketusihottumat iän mukaan v. 2017.

Kuva 48. Työikäisten vahvistetut ärsytyskosketusihottumat altisteryhmittäin v. 2017.

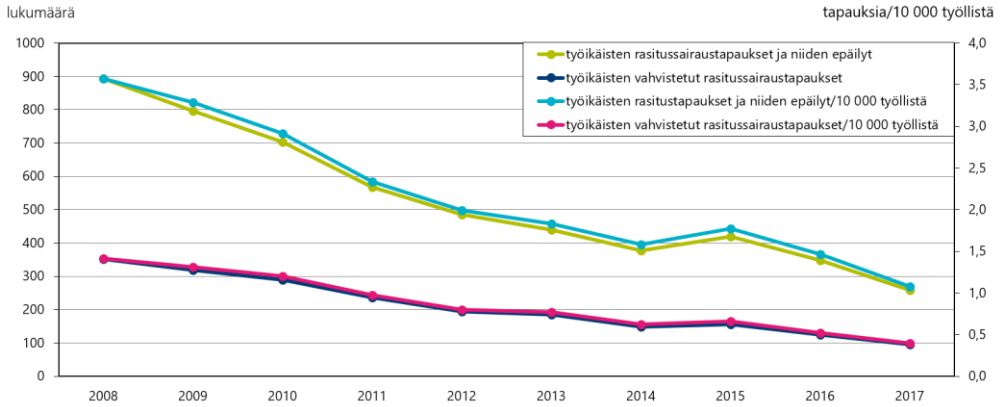

Kuva 49. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen ärsytyskosketusihottumien lukumääristä toimialoittain v. 2017.

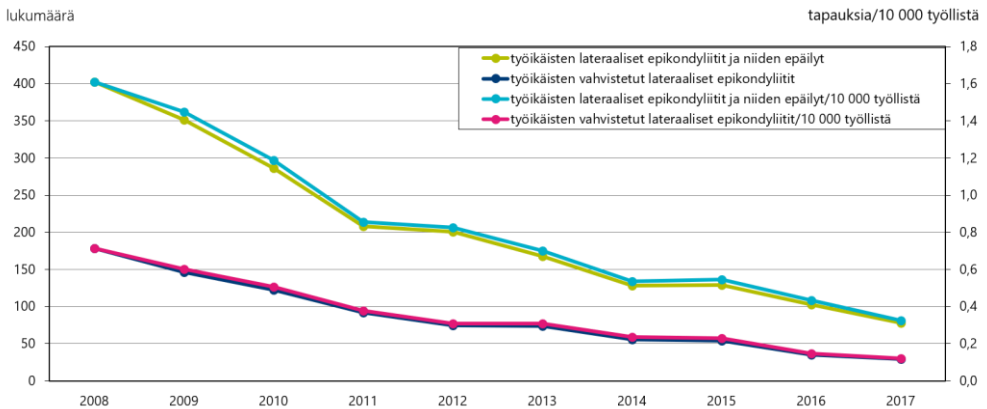
Kuva 50. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen ärsytyskosketusihottumien lukumääristä ammateittain v. 2017.

1.3.4 Rasitussairaudet

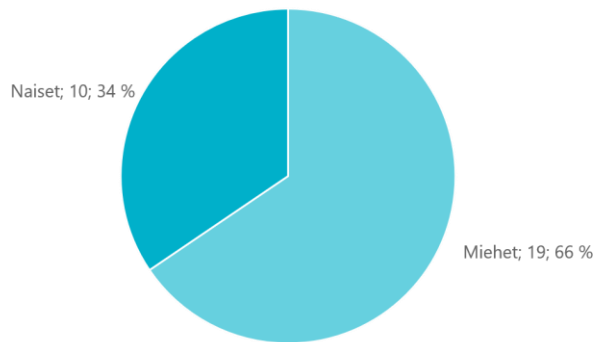

Kuva 51. Työikäisten vahvistettujen rasitussairauksetapausten ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2008-2017.

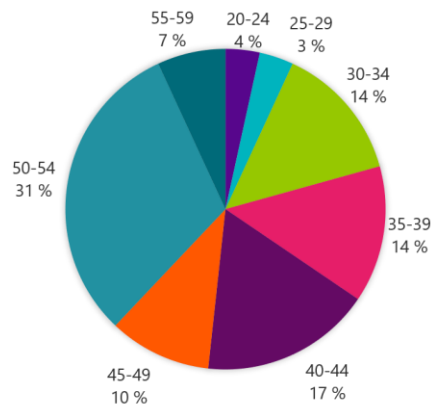
Lateraalinen epikondyliitti

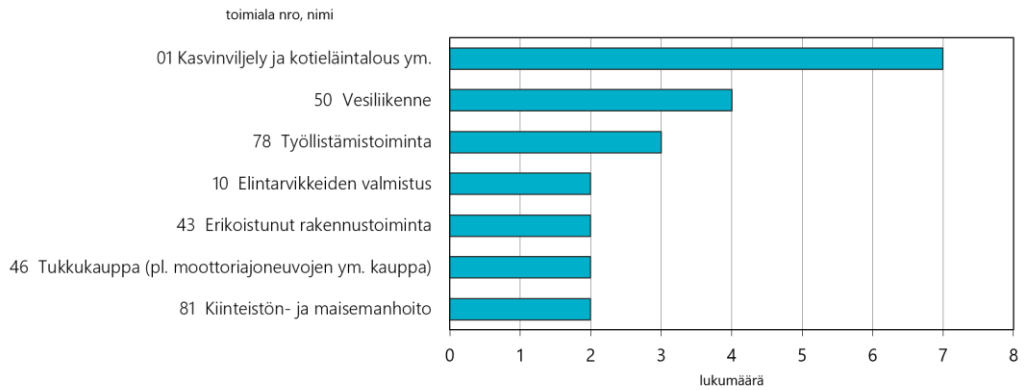
Kuva 52. Työikäisten vahvistettujen lateraalisten epikondyliittien ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2008-2017.

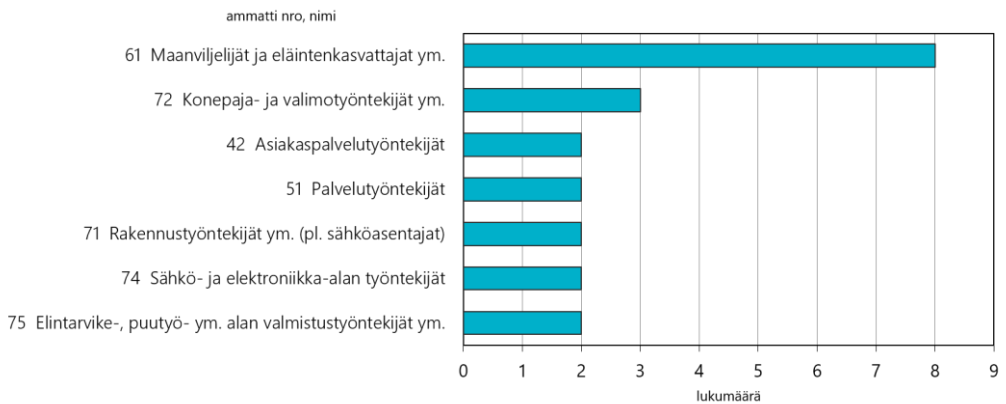
Kuva 53. Työkäisten vahvistetut lateraaliset epikondyliitit sukupuolen mukaan v. 2017.

Kuva 54. Työkäisten vahvistetut lateraaliset epikondyliitit iän mukaan v. 2017.

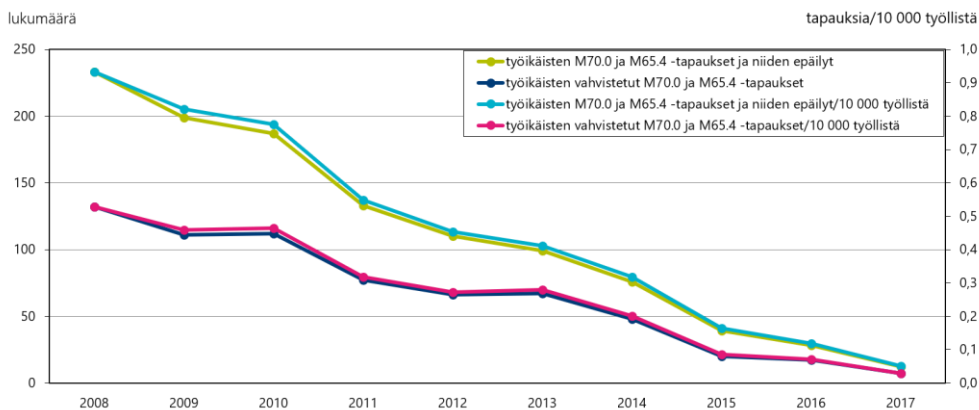

Kuva 55. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen lateraalisten epikondylyttien lukumääristä toimialoittain v. 2017.

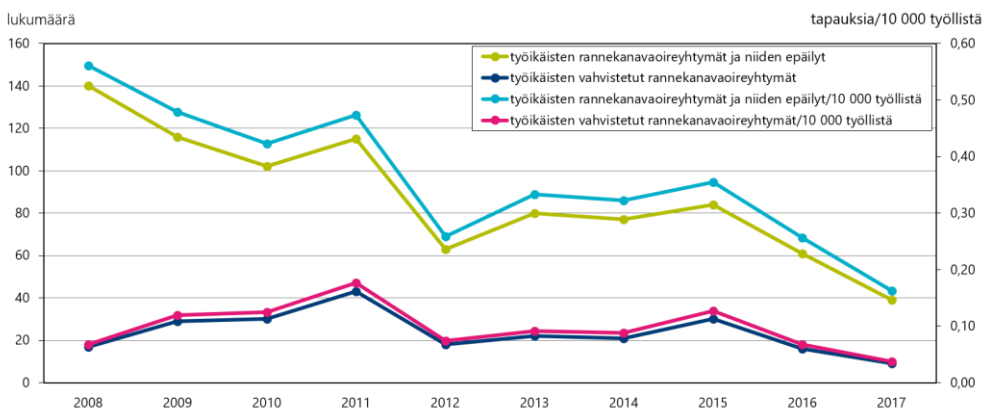
Kuva 56. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen lateraalisten epikondylyttien lukumääristä ammateittain v. 2017.

Pitkäaikainen käden tai ranteen krepitoiva tenosynoviitti (M70.0) ja värttinäluun puikkolisäkkeen alueen jännetuppitulehdus (de Quervain) (M65.4)

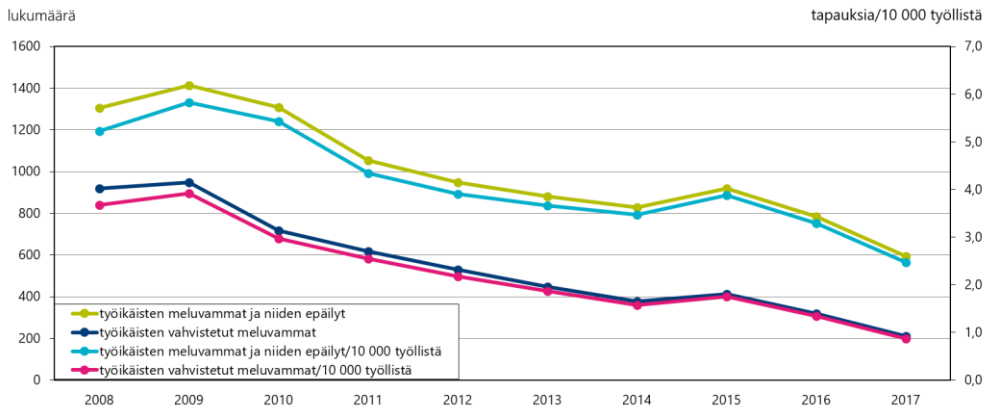
Kuva 57. Työikäisten vahvistettujen M70.0- ja M65.4 -tapauksen ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2008-2017.

Rannekanavaoireyhtymä

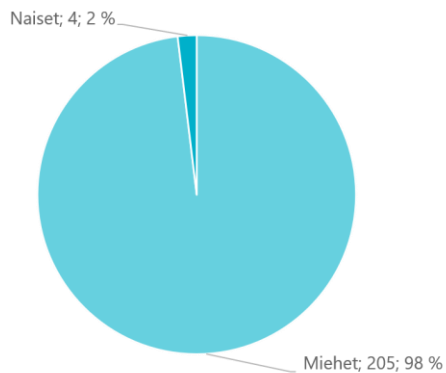

Kuva 58. Työikäisten vahvistettujen rannekanavaoireyhtymien ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2008-2017.

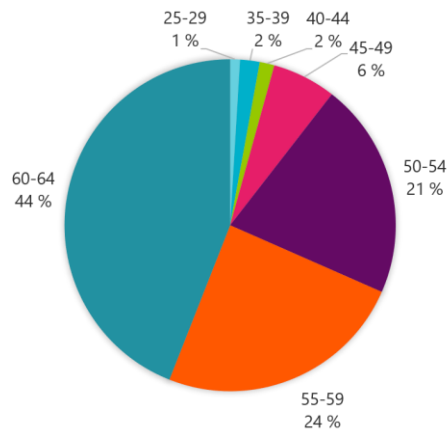
1.3.5 Meluvamma

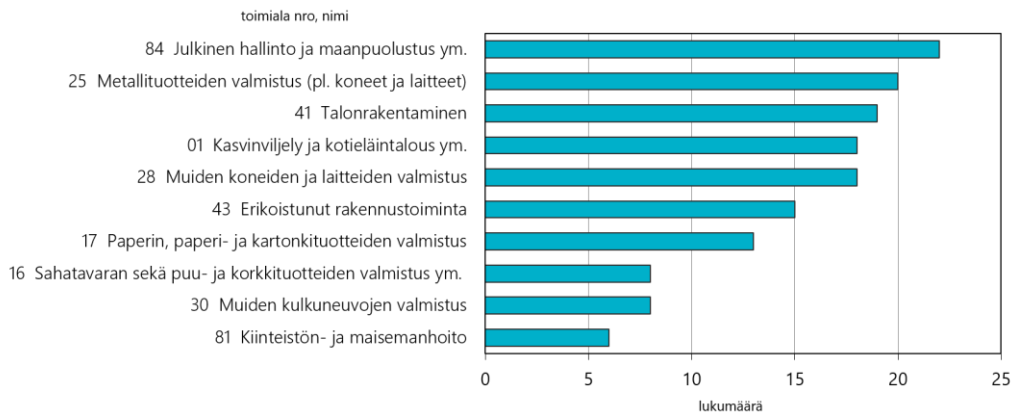
Kuva 59. Työikäisten vahvistettujen meluvammojen ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2008-2017.

Kuva 60. Työikäisten vahvistetut meluvammat sukupuolen mukaan v. 2017.

Kuva 61. Työkäisten vahvistetut meluvammat iän mukaan v. 2017.

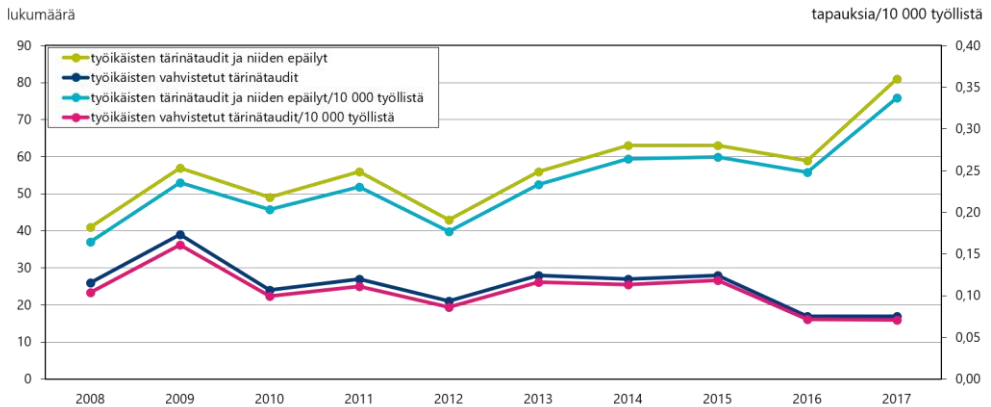

Kuva 62. Esimerkkejä työkäisten vahvistettujen meluvammojen lukumääristä toimialoittain v. 2017.

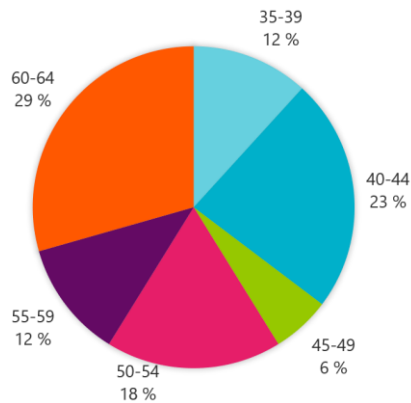

Kuva 63. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen meluvammojen lukumääristä ammateittain v. 2017.

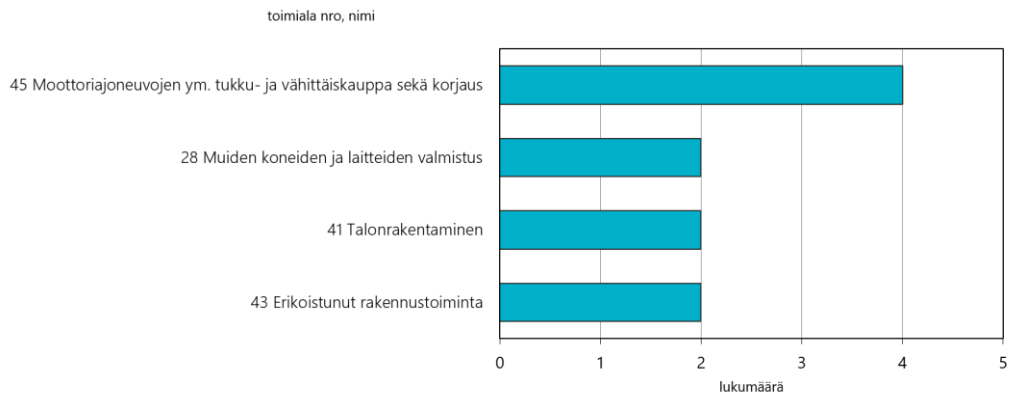
1.3.6 Tärinätauti

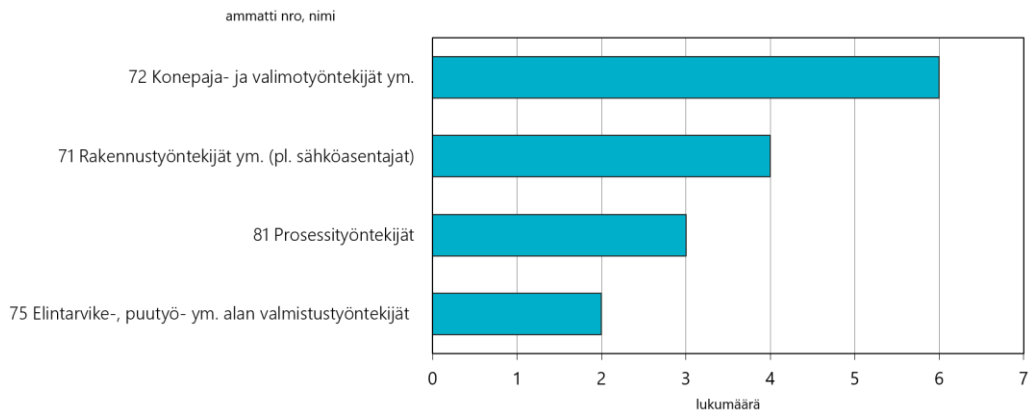
Kuva 64. Työikäisten vahvistettujen tärinätautien ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2008-2017.

Kuva 65. Työikäisten vahvistetut tärinätaudit iän mukaan v. 2017.

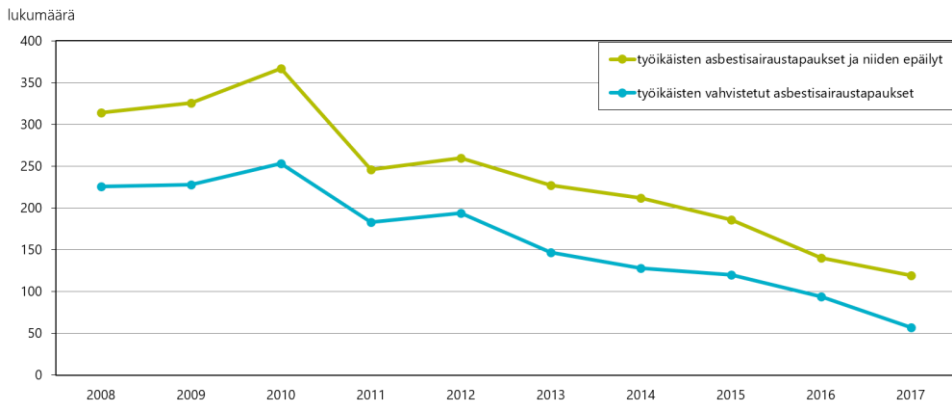

Kuva 66. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen tärinätautien lukumääristä toimialoittain v. 2017.

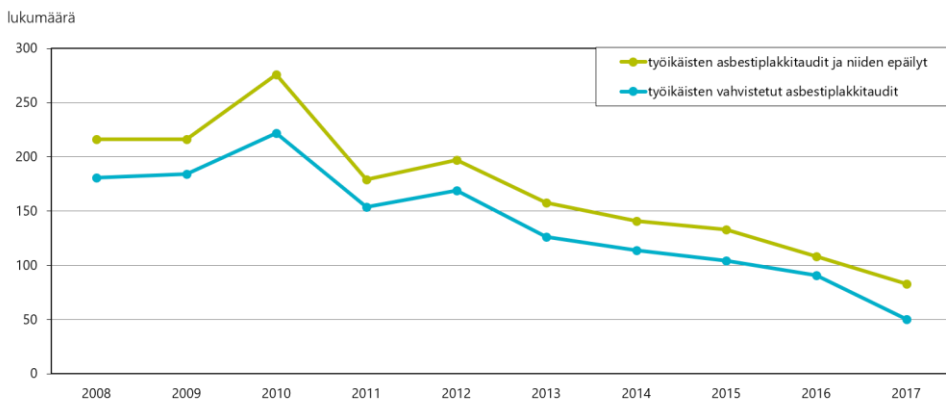

Kuva 67. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen tärinätautien lukumääristä ammateittain v. 2017.

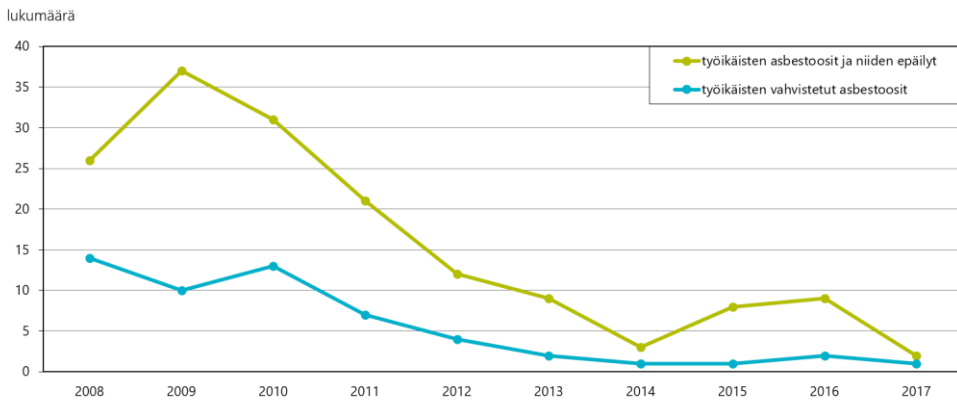
1.3.7 Asbestisairaudet ja syövät

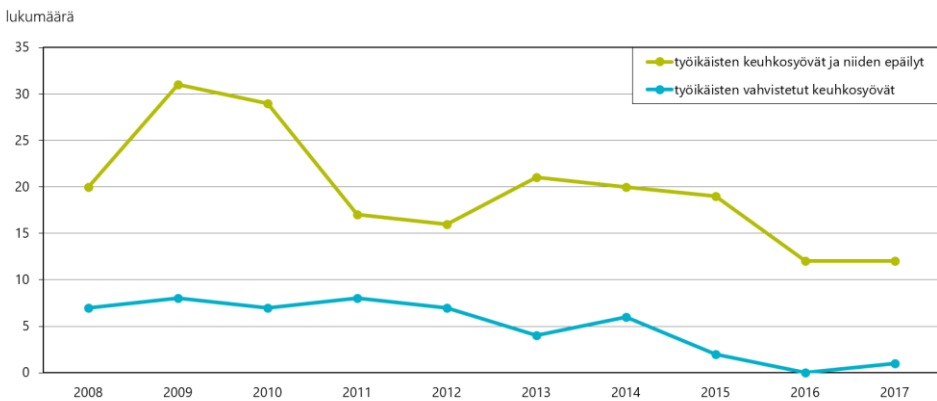
Kuva 68. Työikäisten vahvistetut asbestisairaustapaukset ja niiden epäilyt v. 2008-2017.

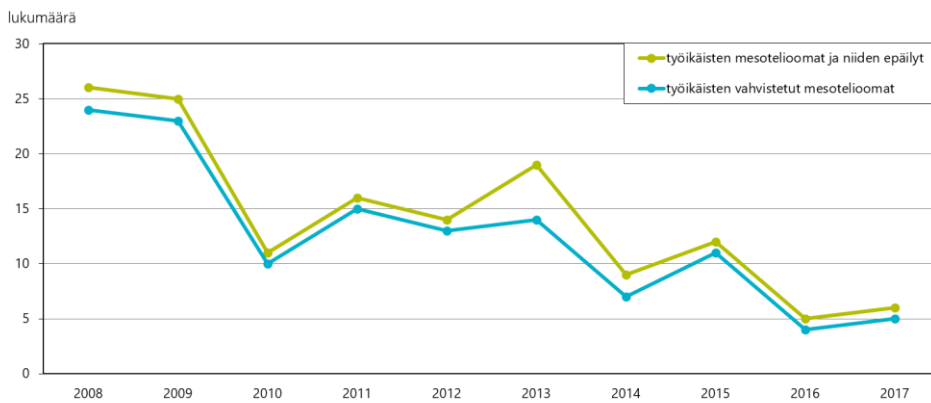
Kuva 69. Työikäisten vahvistetut asbestiplakkitaudit ja niiden epäilyt v. 2008-2017.

Kuva 70. Työikäisten vahvistetut asbestoosit ja niiden epäilyt v. 2008-2017.

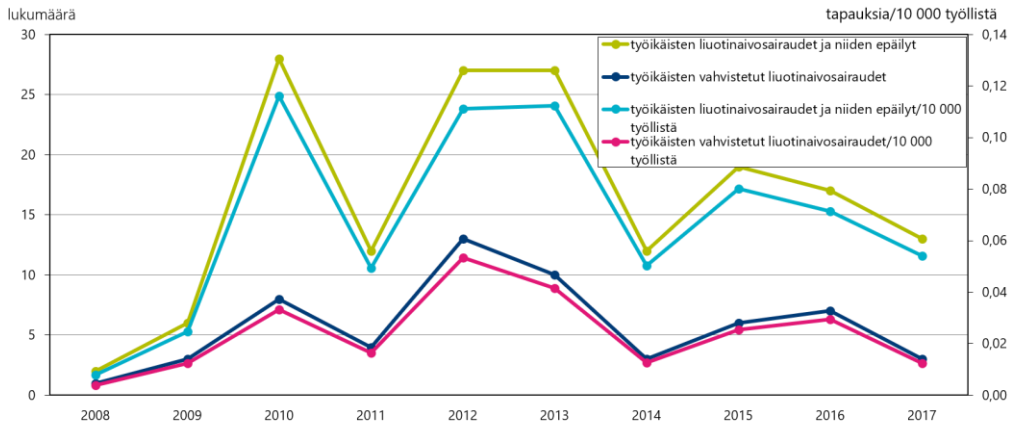

Kuva 70. Työikäisten vahvistetut keuhkosyövät ja niiden epäilyt v. 2008-2017.

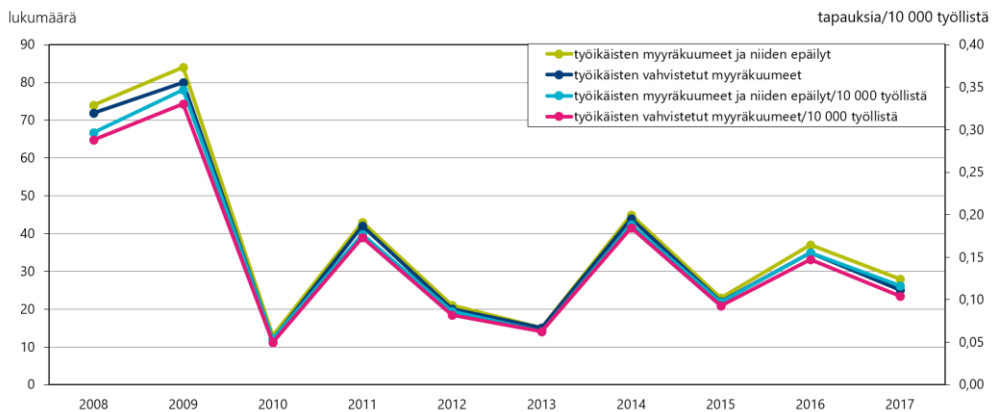

Kuva 71. Työikäisten vahvistetut mesotelioomat ja niiden epäilyt v. 2008-2017.

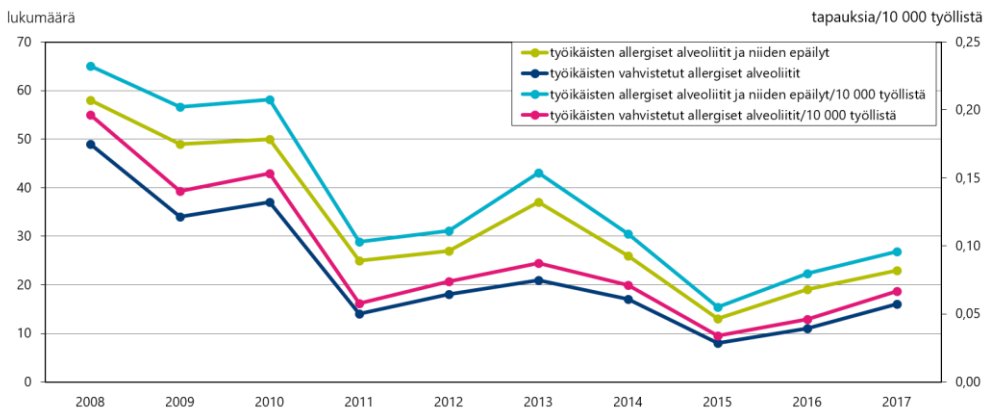
1.3.8 Muita esimerkkiammattitauteja

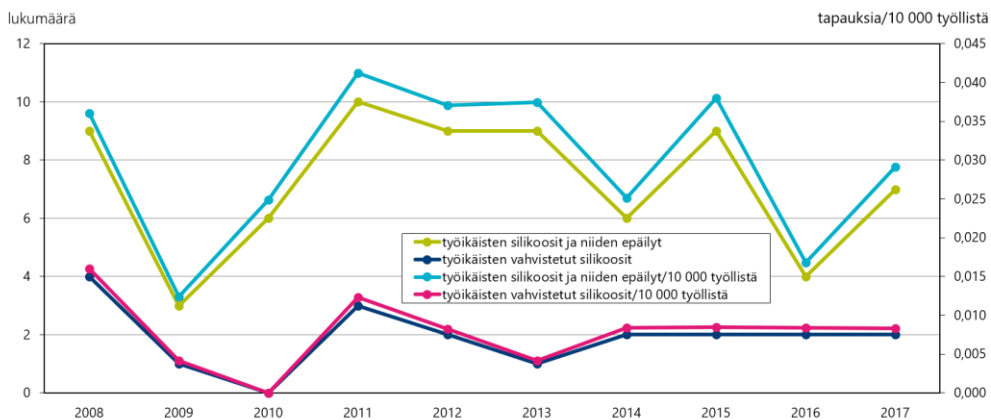
Kuva 72. Työikäisten vahvistettujen liutinaivosairauksien ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2008-2017.

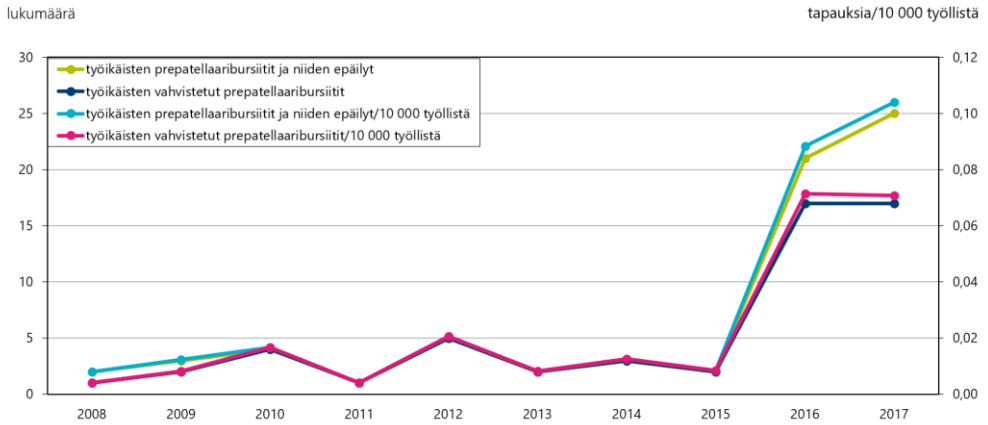
Kuva 73. Työikäisten vahvistettujen myrakuumeiden ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2008-2017.

Kuva 74. Työikäisten vahvistettujen allergisten alveoliittien ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2008-2017.

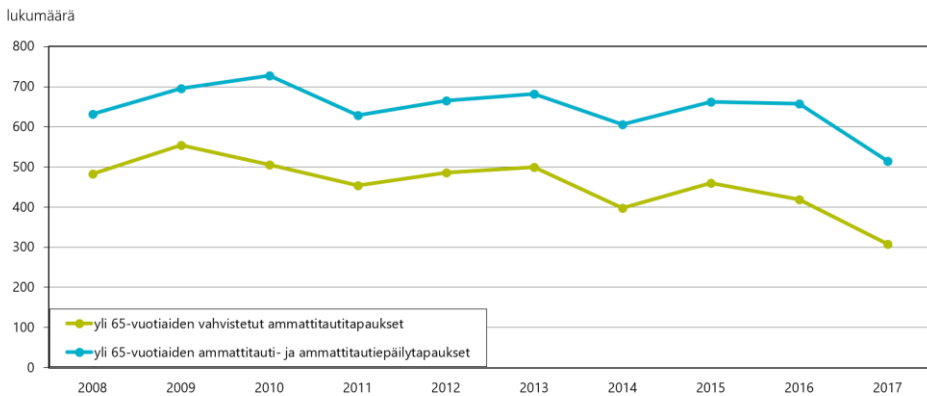

Kuva 75. Työikäisten vahvistettujen silikoosien ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2008-2017.

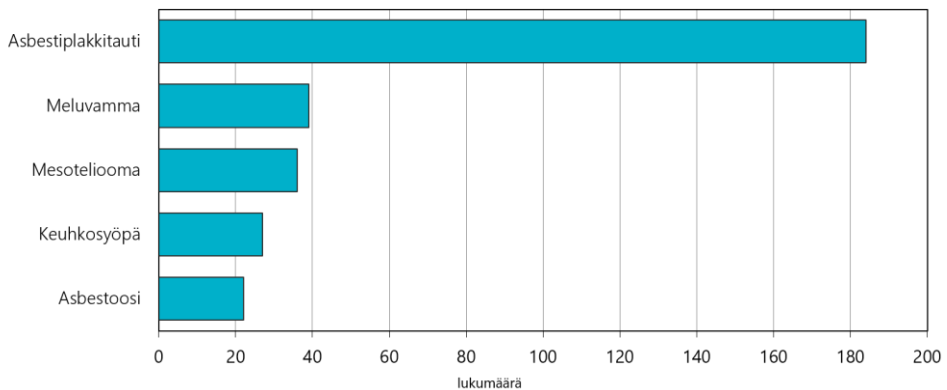

Kuva 76. Työikäisten vahvistettujen prepatellaaribursiittien ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2008-2017.

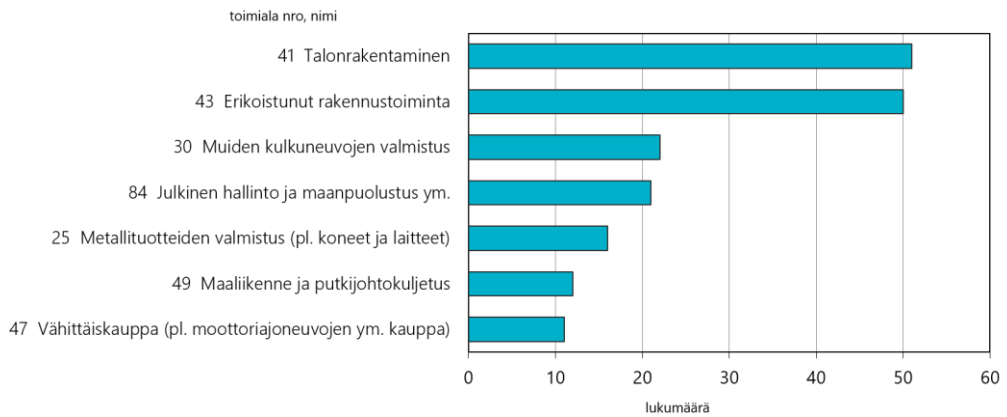
2 YLI 65-VUOTIAIDEN KUVAAJAT

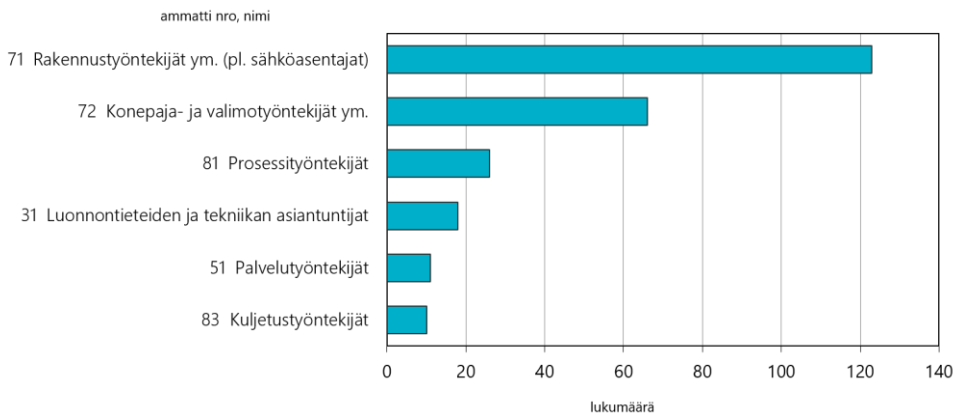
Kuva 77. Yli 65-vuotiaiden ammattitauti- ja ammattitautiepäilytapauksen sekä vahvistettujen ammattitautitapausten lukumäärät v. 2008-2017.

Kuva 78. Yli 65-vuotiaiden yleisimmät vahvistetut ammattitaudit v. 2017.

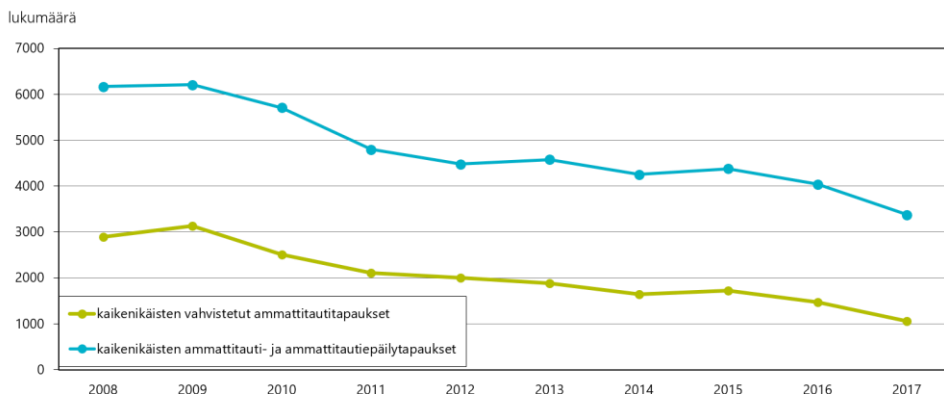

Kuva 79. Esimerkkejä yli 65-vuotiaiden vahvistettujen ammattitautitapausten lukumääristä toimialoittain v. 2017.

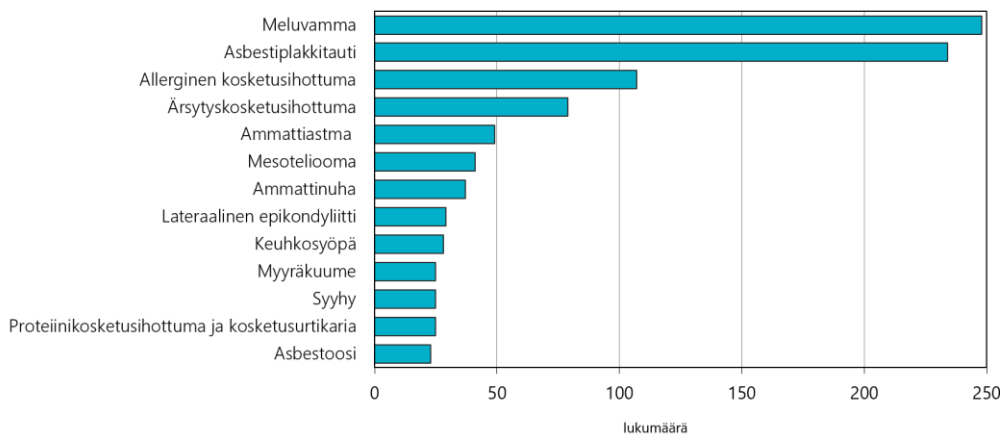

Kuva 80. Esimerkkejä yli 65-vuotiaiden vahvistettujen ammattitautitapausten lukumääristä ammateittain v. 2017.

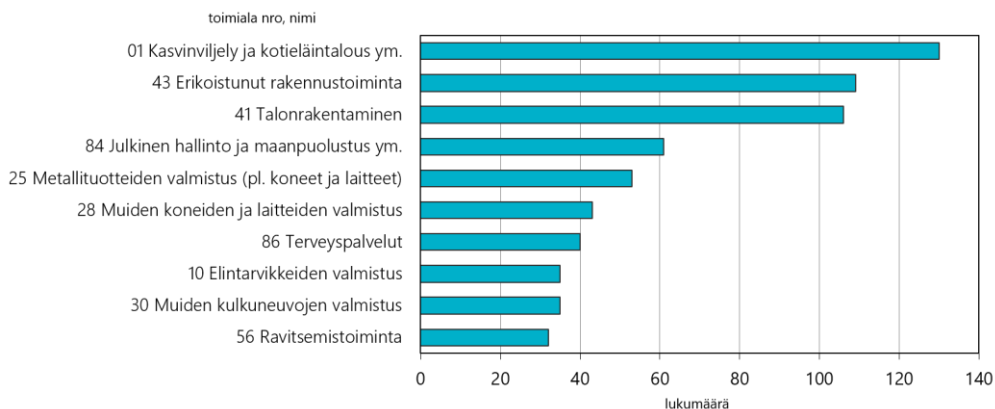
3 KAIKENIKÄISTEN KUVAAJAT

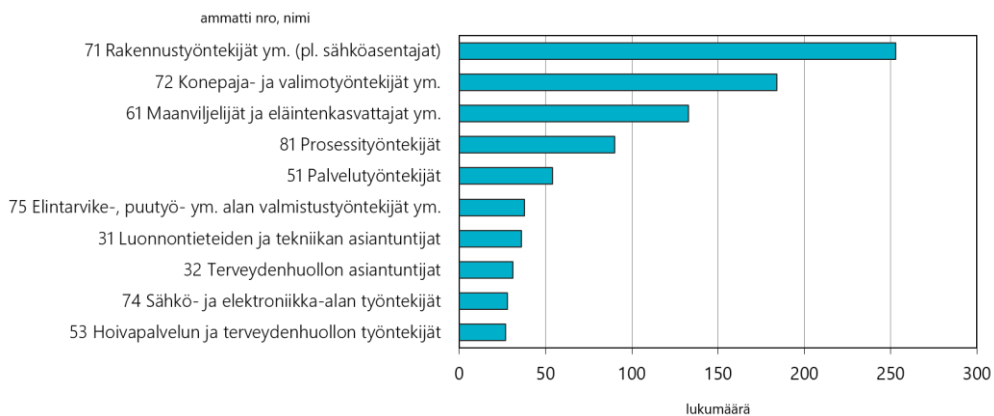
Kuva 81. Kaikenikäisten ammattitauti- ja ammattitautiepäilytapauksen sekä vahvistettujen ammattitautitapausten lukumäärät v. 2008-2017.

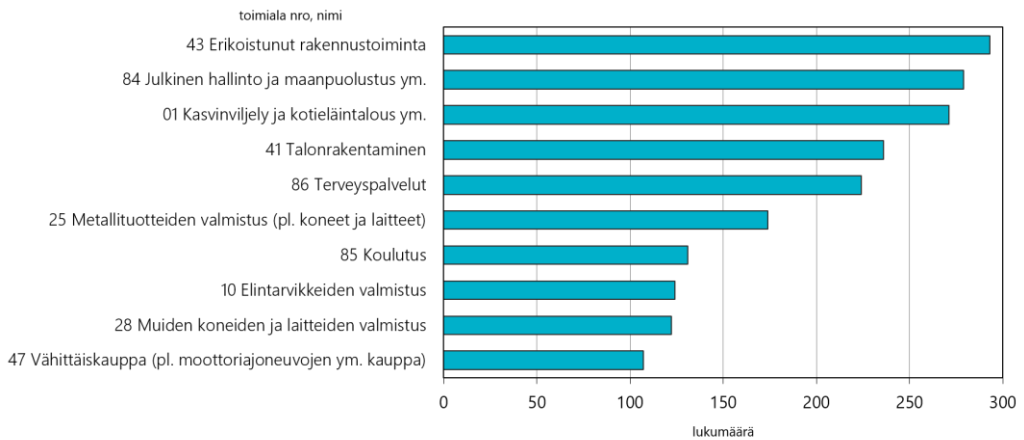
Kuva 82. Kaikenikäisten yleisimmät vahvistetut ammattitaudit v. 2017.

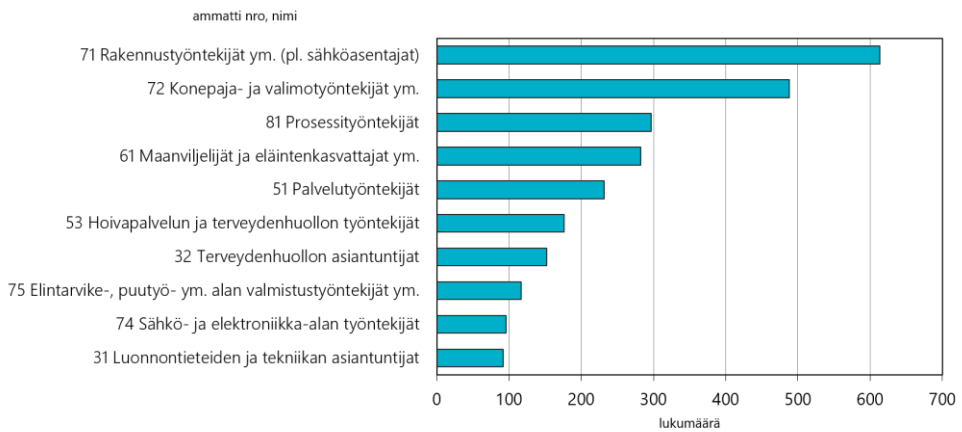
Kuva 83. Esimerkkejä kaikenikäisten vahvistettujen ammattitautitapausten lukumääristä toimialoittain v. 2017.

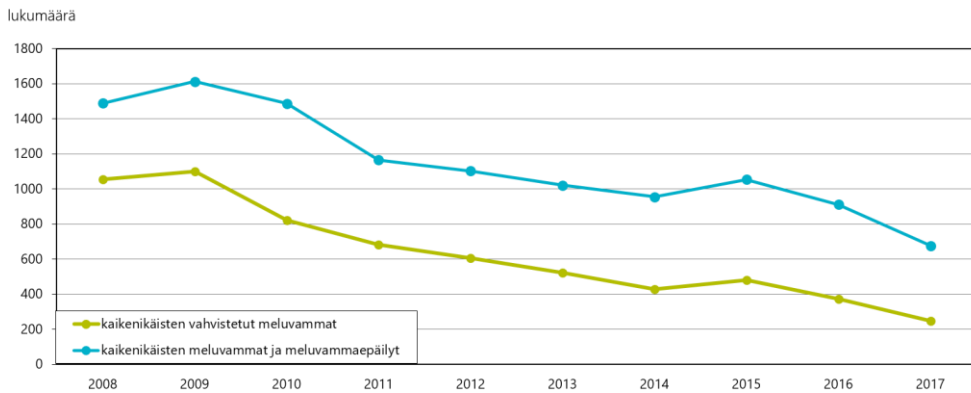
Kuva 84. Esimerkkejä kaikenikäisten vahvistettujen ammattitautitapausten lukumääristä ammateittain v. 2017.

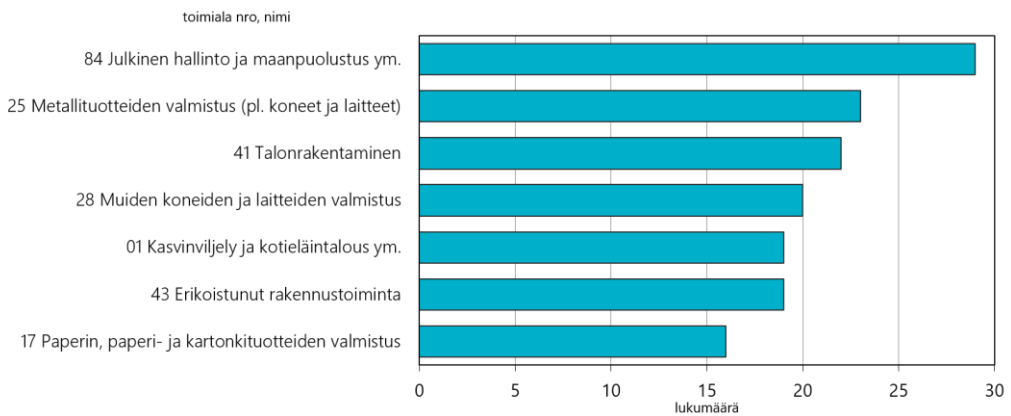
Kuva 85. Esimerkkejä kaikenikäisten ammattitauti- ja ammattitautiepäilytapausten lukumääristä toimialoittain v. 2017.

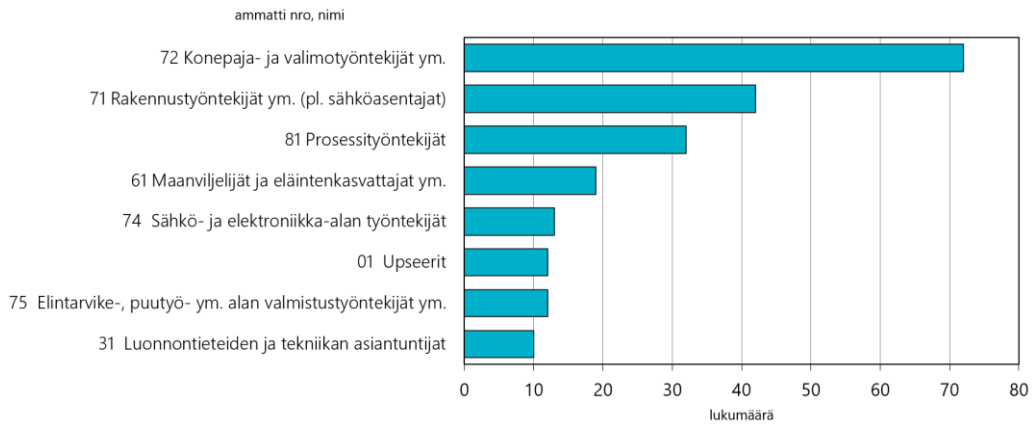
Kuva 86. Esimerkkejä kaikenikäisten ammattitauti- ja ammattitautiepäilytapausten lukumääristä ammateittain v. 2017.

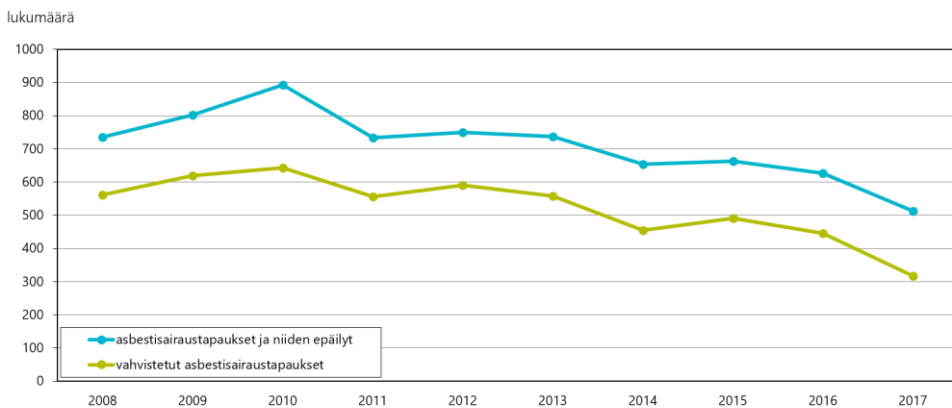
Kuva 87. Kaikenikäisten vahvistettujen meluvammojen ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2008-2017.

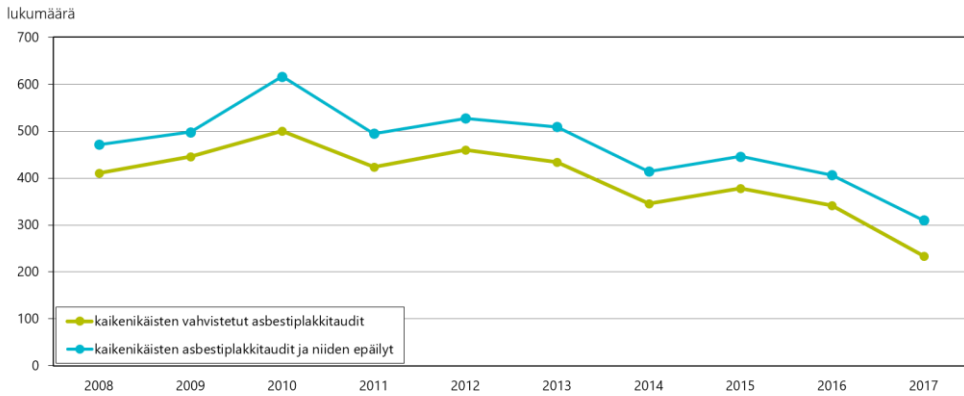
Kuva 88. Esimerkkejä kaikenikäisten vahvistettujen meluvammojen lukumääristä toimialoittain v. 2017.

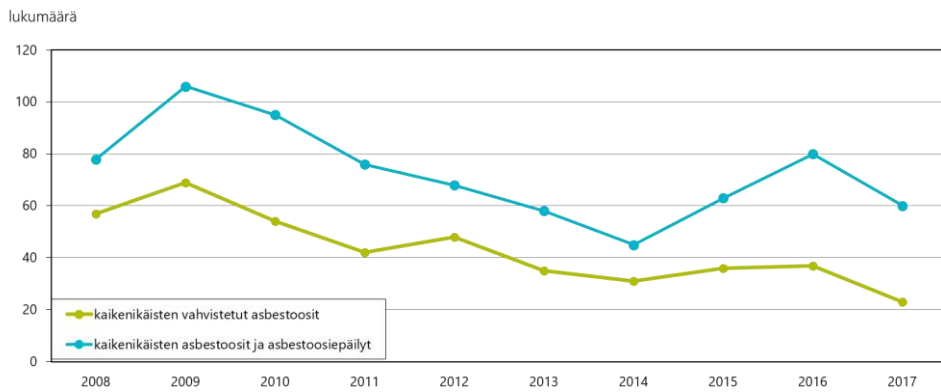
Kuva 89. Esimerkkejä kaikenikäisten vahvistettujen meluvammojen lukumääristä ammateittain v. 2017.

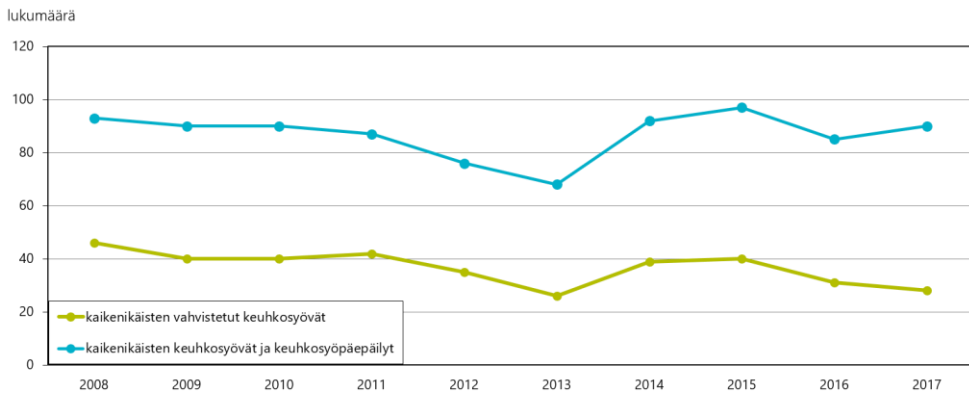
Kuva 90. Kaikenikäisten vahvistetut asbestisairaustapaukset ja niiden epäilyt v. 2008-2017.

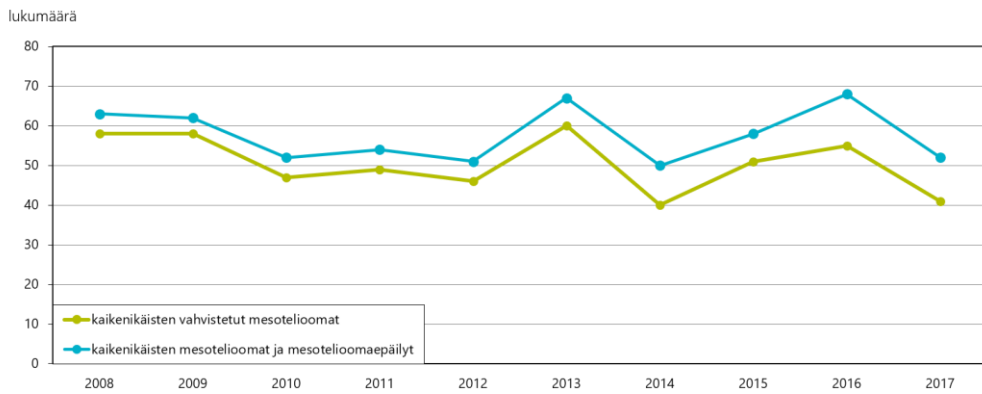
Kuva 91. Kaikenikäisten vahvistettujen asbestiplakkitautien ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2008-2017.

Kuva 92. Kaikenikäisten vahvistettujen asbestoosien ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2008-2017.

Kuva 93. Kaikenikäisten vahvistettujen keuhkosityöpien ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2008-2017.

Kuva 94. Kaikenikäisten vahvistettujen mesotelioomien ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2008-2017.

4 TAULUKKO VAHVISTETUISTA AMMATTITAUDEISTA

Taulukossa 1 esitetään työikäisten (15-64-vuotiaat), yli 65-vuotiaiden ja kaikenikäisten vahvistettujen ammattitautien lukumäärät v. 2017. Taulukkoon on kirjattu myös vastaavat lukumäärät v. 2016.

Taulukko 1. Yleisimmät vahvistetut ammattitaudit lukumäärittäin v. 2017.

ammattitauti	15-64- vuotiaat lukumäärä 2017 (*2016)	yli 65- vuotiaat lukumäärä 2017 (*2016)	kaikenikäi- set lukumäärä 2017 (*2016)
meluvamma	209 (319)	39 (55)	248 (374)
asbestiplakkitauti	50 (91)	184 (251)	234 (342)
allerginen kosketushottuma	107 (141)	0 (1)	107 (142)
ärsytykosketushottuma	79 (103)	0 (1)	79 (104)
ammattiaistma	47 (78)	2 (0)	49 (78)
mesotelioma	5 (4)	36 (51)	41 (55)
ammattinuha	37 (52)	0 (0)	37 (52)
lateraalinen epikondyliitti	29 (35)	0 (0)	29 (35)
keuhkosityöpä	1 (0)	27 (31)	28 (31)
myyräkuume	25 (35)	0 (1)	25 (36)
syyhy	25 (27)	0 (0)	25 (27)
proteiinikosketushottuma ja kosketusurtikaria	25 (32)	0 (0)	25 (32)
asbestoosi	1 (2)	22 (35)	23 (37)
tärinätauti	17 (17)	1 (0)	18 (17)
allerginen alveoliitti	16 (11)	1 (1)	17 (12)
prepatellaaribursiitti	17 (17)	0 (0)	17 (17)
rannekanavaoireyhtymä	9 (16)	0 (0)	9 (16)

ammattitauti	15-64- vuotiaat lukumäärä 2017 (*2016)	yli 65- vuotiaat lukumäärä 2017 (*2016)	kaikenikäi- set lukumäärä 2017 (*2016)
pyöröateleaktaasi	1 (3)	7 (9)	8 (12)
määrittämätön nivelkalvon tai jännetupentulehdus	7 (12)	0 (0)	7 (12)
värttinäluun puikkolisäkkeen alu- een jännetuppitulehdus (de Quer- vain)	7 (13)	0 (0)	7 (13)
mediaalinen epikondyliitti	6 (2)	0 (0)	6 (2)
silikoosi	2 (2)	3 (5)	5 (7)
määrittämätön entensopatia	5 (4)	0 (0)	5 (4)
jänisrutto	4 (5)	0 (0)	4 (5)
liuotinaivosairaus	3 (7)	1 (0)	4 (7)
kryptosporidioosi	3 (2)	0 (0)	3 (2)
ODTS	3 (8)	0 (0)	3 (8)
keuhkoahautauti	0 (0)	2 (1)	2 (1)
pitkäaikainen käden tai ranteen krepitoiva tenosynoviitti	0 (4)	0 (0)	0 (4)
muut kuin ed. mainitsemattomat diagnoosit yhteensä	39 (68)	0 (5)	39 (73)
diagnoosit yhteensä	779 (1110)	325 (447)	1104 (1557)
tapaukset yhteensä (yhdellä tapauksella voi olla monta diagnoosia)	747 (1057)	308 (419)	1055 (1476)

*päivitetty lukumäärä

5 TYÖPERÄISTEN SAIRAUKSIEN REKISTERI

Työterveyslaitoksen Työperäisten sairauksien rekisteriin (TPSR) kerätään tietoa ammattitaupeista ja ammattitautiepäilyistä. Työperäisten sairauksien rekisteri on tutkimusrekisteri, jota Työterveyslaitos ylläpitää Työterveyslaitoksen toiminnasta ja rahoituksesta annetun lain (159/1978 2 a § 2 mom.)⁴ nojalla ammattitautien ja muiden työstä johtuvien sairauksien tutkimusta, selvittelyä ja ehkäisyä sekä diagnosoimista ja hoidon kehittämistä varten. Rekisterin henkilötietoja saavat käsitellä vain tehtävään erikseen nimetyt henkilöt, jotka ovat salassapitovelvollisia.

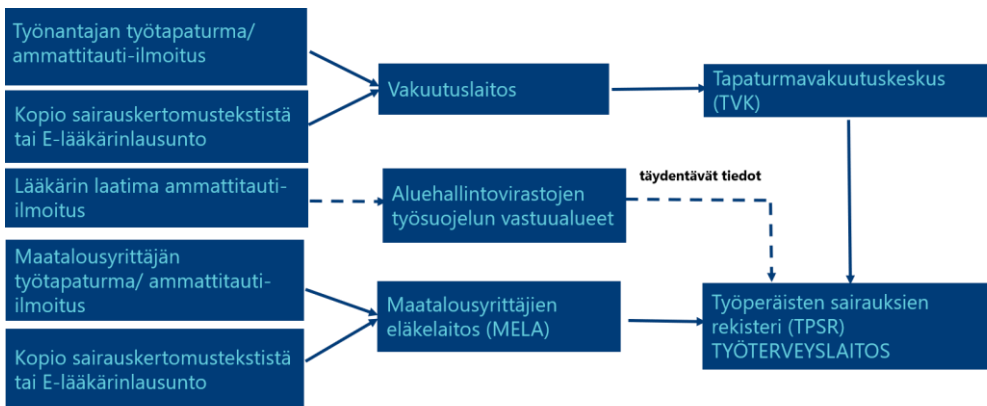
Työterveyslaitos voi käyttää TPSR:n tietoja alansa tutkimus- ja selvitystoimintaan ja luovuttaa niistä tietoja toimialansa yksilöityä tieteellistä tutkimusta varten siten, kuin laissa sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä (552/2019)⁵ säädetään. TPSR:n tilastotietoa hyödynnetään mm. ammattitautien ehkäisyn ja työsuojelun apuna sekä työterveyshuollon ja työlääkätieteen alan tutkimuksessa.

Tapaturmavakuutuskeskus (TVK) ja Maatalousyrittäjien eläkelaitos (MELA) ovat virallisia tilastonpitäjiä työtapaturmien ja ammattitautien osalta.

5.1 Tiedon kertyminen rekisteriin

Tapaturmavakuutuskeskus (TVK) ja Maatalousyrittäjien eläkelaitos (MELA) toimittavat kaikkia ammattitaupeja ja ammattitautiepäilyjä koskevat tiedot Työperäisten sairauksien rekisteriin. Työtapaturma- ja ammattitautilaki (459/2015)⁶ ja Maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilaki (873/2015)⁷ määrittelevät Työperäisten sairauksien rekisterin oikeuden saada vakuutuslaitoksista ammattitaupeihin liittyviä tietoja.

Työperäisten sairauksien rekisterillä on lisäksi oikeus saada tietoja lääkärin Aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueille ilmoittamista ammattitaupeista ja niiden epäilyistä sekä työstä johtuneista muista sairaalloisista tiloista työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain (44/2006)¹ 46 §:n perusteella. Näiden ammattitauti-ilmoitusten tietoja käytetään TPSR:ssä täsmentämään TVK:n ja Melan kautta tulleiden tapausten altiste- ja diagnoositietoja. Tiedonkulku Työperäisten sairauksien rekisteriin on esitetty kuvassa 95.

Kuva 95. Tiedon kertyminen Työperäisten sairauksien rekisteriin.

5.2 Rekisterin tietosisältö ja vuosijulkaisun luokitukset

TPSR:n tapaukset sisältävät rekisteröintivuodesta 2005 alkaen mm. seuraavat tiedot: rekisteröintivuosi, identifiointinumero, henkilötunnus, ikä, sukupuoli, kuntakoodi, toimialakoodi, ammattikoodi, altistekoodi, diagnoosikoodi, lisädiagnoosikoodi, ammattitaudin hyväksymispäivä, ammattitaudin ilmenemisvuosi, ammattitaudin seuraamustieto, vakuutuslaitoskoodi ja vahinkonumero.

Tapauksen rekisteröintivuosi määräytyy sen perusteella, milloin vakuutuslaitos on ilmoittanut tapauksen TVK:hon tai Mela on ilmoittanut tapauksen TPSR:ään. Rekisteröintivuotta käytetään ammattitautiepäilyissä määrittelemään, mille vuodelle tapaus kirjataan. Vahvistetut ammattitaudit kirjataan ammattitaudin vahvistamisvuoden mukaan (vuosi, jolloin vakuutuslaitos on hyväksynyt ammattitaudin).

Tapauksen diagnoosit on kirjattu ICD-10 -tautiluokituksen⁸ mukaisesti mahdollisimman tarkalla tasolla. Vuosijulkaisussa on huomioitu kaikki tapaukselle mahdollisesti kirjatut ammattitautidiagnoosit (yhteensä kolme diagnoosikenttää) diagnoosikohtaisissa analyysissä. On mahdollista, että tapauksella todetaan ammattitautitutkimuksissa samalla kertaa useampi ammattitauti.

Ammattitaudin aiheuttaja kirjataan käyttäen hyväksi Työterveyslaitoksen altisteluluokitusta (6-numeroinen), jota päivitetään jatkuvasti. Altisteluluokitus kattaa työelämän fyysiset

altisteet (pääluokka 1), kemialliset altisteet (2–5), biologiset altisteet (6), fyysiset ja psyko-fyysiset kuormitustekijät (7), psykososiaaliset kuormitustekijät (8) sekä muut ja tuntemattomat tekijät (9). Ammatti-ihotautien (allerginen kosketusihottuma, ärsytyskosketusihottuma, proteiinikosketusihottuma ja kosketusurtikaria, ihoinfektiot), ammattiastman ja ammattinuhan aiheuttajat on ryhmitelty kullekin diagnoosille sopiviin, altistetyypin mukaisiin luokkiin.

Toimiala- ja ammattiluokituksessa käytetään Tilastokeskuksen Toimialaluokituksen 2008⁹ ja Ammattiluokituksen 2010¹⁰ mukaisia luokkia. Vuosijulkaisussa toimiala- ja ammattiluokituksista on käytetty 2-numerotasoa, joka on käytössä myös Eurostatin ammattitauti-tilastoinnissa (EODS). Kuvaajissa esitetään 2-numerotason toimiala- tai ammattiluokan numero ja nimi.

5.3 Rekisterin julkaisut

Uusimmat TPSR:n julkaisut ammattitaudeista ja ammattitautiepäilyistä ovat luettavissa www.osoitteessa: www.julkari.fi. Uusimpiin TPSR:n vuosijulkaisuihin löytyy myös linkit osoitteesta <https://www.ttl.fi/julkaisut/ammattitaudit-ja-ammattitautiepailyt/>.

TPSR-tietoja on analysoitu pidemmältä aikaväliltä julkaisuissa ”Riskiammatit, -alat ja -altisteet työperäisten sairauksien rekisterin perusteella: 10 vuoden aineiston analyysi”¹¹ sekä ”Miksi ammattitaudit vähenevät?: Mitkä asiat selittävät alueelliset erot ammattitautien määrissä Suomessa ja kokonaismäärän muutokset?”¹².

Työelämä-tieto-verkkosivulta (www.tyoelamätieto.fi) löytyy tietoa yleisimmistä vahvistetuista ammattitaudeista. Työterveyslaitoksen verkkosivulta (www.ttl.fi) löytyy lisätietoa mm. ammattitaudeista ja niiden aiheuttajista, Työperäisten sairauksien rekisteristä ja sen julkaisuista.

5.4 Rekisterin yhteystiedot

Työperäisten sairauksien rekisterin vastuuhenkilöt ovat erityisasiantuntija Johanna Lehtimäki ja ylilääkäri Kirsi Koskela. TPSR:stä voidaan tietopalvelupyyntöjen perusteella tehdä tarkempia tilastoanalyyskejä. Laajemmista tilastoanalyysseistä veloitamme kulloinkin voimassa olevan työlääketieteen asiantuntijatyön mukaisin hinnoin. Työperäisten sairauksien rekisteriä koskevat tietopyynnot voi lähettää sähköpostiin: [tpsr \(at\) ttl.fi](mailto:tpsr(at)ttl.fi).

LÄHTEET

- ¹ Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojelutoiminnasta (44/2006).
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060044>
- ² Lag om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006).
<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2006/20060044>
- ³ Act on Occupational Safety and Health Enforcement and Cooperation on Occupational Safety and Health at Workplaces (44/2006).
<https://finlex.fi/en/laki/kaannokset/2006/20060044>
- ⁴ Laki Työterveyslaitoksen toiminnasta ja rahoituksesta (159/1978).
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1978/19780159>
- ⁵ Laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä (552/2019).
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190552>
- ⁶ Työtaturma- ja ammattitautilaki (459/2015).
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150459>
- ⁷ Maatalousyrittäjien työtaturma- ja ammattitautilaki (873/2015).
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150873>
- ⁸ Tautiluokitus ICD-10. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2011.
<https://thl.fi/documents/10531/1449887/ICD-10.pdf/8091c7cc-fda6-4e86-8ef9-7790d8d6a1a2>
- ⁹ Toimialaluokitus 2008. Tilastokeskus.
<https://www.stat.fi/meta/luokitukset/toimiala/001-2008/index.html>
- ¹⁰ Ammattiluokitus 2010. Tilastokeskus.
<https://www.tilastokeskus.fi/meta/luokitukset/ammatti/001-2010/index.html>
- ¹¹ Koskela K, Aalto-Korte K, Pesonen M, Suojalehto H ym. Riskiammatit, -alat ja -altisteet työperäisten sairauksien rekisterin perusteella : 10 vuoden aineiston analyysi. Työterveyslaitos 2019. <http://urn.fi/URN:ISBN:9789522618580>
- ¹² Oksa P, Talola N, Virtanen S, Saalo A ym. Miksi ammattitaudit vähenevät?: Mitkä asiat selittävät alueelliset erot ammattitautien määrässä Suomessa ja kokonaismäärän muutokset? Työterveyslaitos 2016.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-261-659-3>

TYÖTERVEYSLAITOS
PL 40
00032 Työterveyslaitos
www.ttl.fi

59.241

Katsauksia 173
ISBN 978-952-261-928-0 (PDF)

ISSN-L 0357-4296 = Katsauksia
ISSN-L 1235-8614 = Ammattitaudit